

Innehåll

1	Per Prästas	3
2	Södra Mellby Nr 13 Prästaboställe	3
3	Mellby Prästgård	4
4	Södra Mellby Kyrka.....	5
5	Mellby församlingshem	6
6	Selma ”Glada”	7
7	Fanjunkare Svenssons	8
8	Gustav Larssons livs	9
9	Mellby Klockaregård	10
10	Torget i Mellby.....	10
11	Karl Fördärwares hus	10
12	Mellbybagaren.....	11
13	Esbjörnssons.....	24
14	Gamla posten.....	25
15	Mellbybagarens bostad.....	26
16	Nils Perssons	27
17	Mellby småskola	27
18	Mellby smedja	28
19	Axel Nils	29
20	Holgerssons	29
21	Holgerssons Svinahus	30
22	Tilda Spilleman	31
23	Inga och Göstas	31
24	Alvins Snickeriverkstad	32
25	Barnmorskehuset	32
26	Mellby Gamla storskola	32
27	Mjölkabordskorset.....	33
28	Killan och Mellby jättsten	33
29	Emmas änne	34
30	Manne i svängen.....	34
31	Likvagnshuset.....	35
32	Isakas eller Mellby nr 28	35
33	Byaplatsen	36
34	Nyhem Per Svens	36
35	Werner Lindkvistas fruktodling	36

36	Erik Johans	36
37	Peter och Julias undantag.	37
38	Peter och Julias	37
39	Ernst Kyrkovaktmästares	37
40	Teodor Pers	37
41	Lundgrens	37
42	Ivar Månsson	38
43	Hvitlocks (Anny och Per-Erik)	38
44	Brinks	38
45	Nya Mellby skola	39
46	Artur Månssons Diverseaffär	40
47	Wiking Hjelms	41
48	M.M (EmEm) och Maria	41
49	Skräddaren	41
50	Emma Åga	42
51	Rosenkvistas	42
52	Inga och Gösta Andersson	42
53	Anders och Emmas	42
54	Fattighuset	43
55	Killan och Kyrkestigen	44
56	Anna Gustavas	44
57	Arthur Bengtsson	44
58	Sigfrid Joháns	44
59	Fribergs	44
60	Per Holmas. Thulins	45
61	Amandas	45
62	Mellby vinodlingar, Sven-Erik Borglund	45
63	Emil Olsson	46
64	Petterssons affär	46
65	Elna Kvistas	46
66	Eklunds	46
67	Edvin Månsson	47
68	Lennart och Birgitta Eiback	47
69	Tilda Per Nils	47
70	George Svensson	47
71	S Mellby repmek verkstad	47
72	Frida Svens	48

73	Amalias.....	48
74	Kvarteret Emil Ols	48
75	Tomt nr 13	48

1 Per Prästas

Vi startar vår lilla vandring längst ner i södra delen av byn.

Per Prästas.

Eller som gården heter idag, Stentofta gård.

En gång i tiden hette denna gård Lönnåsa gård.

Gården ägdes av Per Persson eller Per "Präst" tillsammans med sin hushållerska Kristina som även hon fick namnet Kristina "Per Prästa".

Namnet Per Präst fick Per Persson främst för att han och hans gård låg granne med Prästbostället.

Per Präst var en illmarig och snål gubbe, och inte alltid var så snäll, vilket hans syster Maria som bodde längre ner i byn erfarar. Vi kommer till hennes hus

Lite längre fram på vår vandring.

Några familjer bodde här kortare tid. Bl.a. en familj som hette Andreasson

Gården förföll och den ägdes i många år av Henning och Margit Hallin, som drev lantbruk och hade även grisar och mjölkekor här.

Tor Åkesson köpte gården och planterade äppelodling i ägorna senare, och som ytterligare några år efteråt köptes av Lars Lundh, som hade planer på att bygga småhusbebyggelse, men då detta inte godkändes av myndighet och grannar, sålde han ägorna till Nils- Ove Nilsson, eller rättare sagt Nisse "Möllare"

Efter att Nisse drivit odlingen tillsammans med sin kusin, i några år såldes fastigheten till nuvarande ägarna Peter och Karin Olausson som gjorde en hel renovering av gården 2002.

Här driver Karin en vintagebutik, men Karin gick hastigt bort hösten 2015.

Peter bor kvar i gården.

2 Södra Mellby Nr 13 Prästaboställe

Prästgårdarna tycks ofta ha varit just nr 13, kanske för att en gård med kyrklig anknytning förhindrade att det förde otur med sig

Tidigare var denna gård en fyrängad kringbyggd gård.

Det var troligen en av Skånes äldsta med vitmenade väggar och färgade korsvirke, mossiga halmtak med rundade holmejor över ingångarna och vita dörrar, prydda med vackra ornamenteringar. Rörande ålder saknas tillförlitliga uppgifter, men de äldsta tillgängliga upplysningar finns i ett syneprotokoll av den 1 maj 1820, där bevis för den höga åldern anfördes att i en ekstolpe i norra längan fanns årtalet 1665 inristat. Och då skulle en man vid namn Peder Rasmus Norager varit präst i Mellby och bosatt i Prästgården.

Detta var bostad för bl.a. prästen Wennerberg, som bodde här fram till 1932 då den nya prästgården byggdes. Och han med familj flyttade därin.

Gården arrenderades av Per och Johanna Dahlberg.

Ägarna Per och Johanna Dahlberg hade stor familj. Vad jag känner till så var det Knut, Emma och Greta. Greta som var gift med Frans Olsson, hade tillsammans en gård i Gladsax. Frans Olsson arbetade i sin ungdom i Edvin Svenssons smedja nere på Mellby backe. Där arbetade han när han fick sällskap med Greta.

Det var sed och plikt att arrendatorn skulle skjutsa präst och klockare mellan kyrkorna vid gudtjänst dagarna i Mellby och Vitaby. Färden gick över Prästavägen därav namnet.

På vintrarna åkte man släde, men ibland var det tveksamt att man kom fram.

En gång tyckte Dahlberg att hästarna sprang lätt. Då vände han sig om och får då se prästen Wennerberg och Klara klockare komma bärande med sätet emellan sig.

I ett gupp, som förmodligen var för stort för farten han höll, föll både de och sätet av släden. Efter Dahlberg stannat ekipaget, hoppade de bägge på släden och färden fortsatte, så mässfall blev det inte denna söndag heller.

Sonen Knut drev gården vidare med lantbruk och djuruppfödning. Han hade grisar, kor och hästar. Många av byns fruor har varit här hos Knut och bl.a. plockat potatis. Jag minns Knut, s hund, som hette Topsy, en sankt Bernardshund som var lite speciell,

Vid ålderns höst flyttade Knut till lägenhet i Simrishamn, och sålde gården till Henri och Inga-Lill Höberg. Här startade de utgivningen av den kända tidskriften På Österlen, som de utgav i många år. Nu har Fridas Grafiska övertagit tidskriften och ger ut På Österlen. Ing-Lill är ensam fortfarande ägare till gården och driver Lappri vidare. Henri avled tyvärr hastigt hösten 2014.

3 Mellby Prästgård

Prästgården byggdes som jag sa tidigare 1932, och den förste prästen som bodde här var Wennerberg.

Nästa präst som flyttade in var Magni och Blenda Andersson och deras dotter Birgitta, som efter att hon gift sig med Åke, flyttade till Hässleholm

Blenda och Magni hade även två finska krigsbarn som hette Inger, och Kaarina.

Min mor Dagny var barnflicka till Magni och Blendas barn Birgitta, innan hon blev bagarmora hos Mellbybagaren.

Magni Andersson var ägare till en Citroën, av märke padda som den kallades. Bilen var utrustad med växelspaken i instrumentbrädan, och den var för övrigt 4 växlad, men Magni fick aldrig in fyrans växel, för Blenda hade sin handväska hängandes i växelspaken. Om han la in fyran så ramlade väskan ner på golvet, så därför körde han mestadels alltid i trean.

Magni stannade ofta utanför bageriet och handlade bröd, när han sedan startade i backen la han i ettan, full gas och upp med kopplingen vilket hade till följd att bilen grävde ner sig i gruset, och som vi sa i byn, ända ner till navkapslarna. De var ju grusväg på den tiden. Han bytte så småningom upp sig till en grå Morris tusen, och som vi sa då Magni, s Morris tusen sprätter i grusen

Magni och Blenda hade två grabbar från Tyskland, (Ullrik och Helmut) det berättades att de två var några riktiga slagskämpar, de kunde ryka ihop och slåss, med näsblod som följd. De var säkert präglade av kriget i sitt hemland.

Magni hade även en hund av sorten Collier, en ilsken jäkel, det kunde stolparna i trappuppgången till övervåningen uppvisa. De var illa åtgångna, för han hade bitit i så gott som alla stolpar. Men Magni var fastän detta väldigt stolt över sin hund, och det var åtskilliga gånger om dagen som han stannade där vi lekte, och åkallade sin uppmärksamhet till oss, och sa: "Visa vovve kan sitta ner" 9 gånger av 10 satte inte hunden sig ner, utan då fick han en klatsch i baken av Magni, s portfölj, som han alltid bar med sig. Magni hade fått en kallelse från biskopen i Lund, att han skulle inställa sig där. Aha tänkte Magni, jag skall bli befördrad. Eftersom det var långt och köra och vänster bakhjul var dåligt så var det bäst att han bytte detta. Han tog bilen ner till Mellbyverkstad till Erik och Malte. Här bytte Erik hjulet till honom, men fäste bara upp muttrarna provisoriskt för att sedan gå in i verkstaden och hämta en skruvdragare. Magni trodde att bilen var klar och eftersom han var väldigt engagerad i sitt annalkande besök i Lund, så hoppade han in i bilen, körde av den lilla domkraften och styrde bilen mot Lund. När Erik kom ut blev han förtvivlad, så han ringde till Kyrkoherde Boström i S:t Olof och berättade vad som hänt och att Magni måste stoppas. Boström sprang ut och försöker stoppa den våldliga färden, men Magni missförstår stoppförsöket. Aha ryktet har gått till mina kolleger att jag är kallad till Hans Högvördighet. De vill gratulera. Boström springer in till telefon, ringer prästen i Vanstad. Stoppa Magni, Samma resultat i Vanstad som i S:t Olof. Tänk att alla har hört om min kallese och vill uppvakta. Sista försöket var prosten Lundblad i Dalby som vinkade ihärdigt utan stoppresultat. Inne på Biskopsgården i Lund for hjulet av när Magni stannade, men det märkte inte Magni, han var just då i högre tankar. Väl inne hos Biskopen gällde ärendet att biskopen ville bara bestämma dag och program för en visitation av Mellby församling. Denna berättelse berättade ofta Piraten, kanske lite för ofta, därför fick inte hans platta med den profana text placeras här i Mellby, utan fick placeras i Ravlunda.

Nästa präst som flyttade in var

Carl och Kerstin Andersson, med söner Carl-Henrik, Staffan och Magnus.

Och därefter i följande ordning

Anders och Gertie Rydberg, som efter tjänstgöring i Mellby flyttade till Skanör.

Tord Wetterkvist

Eva-Kristina Edhage.

Och siste prästen som bodde prästgården var Torben Clemensson

Längs med stengärdet gick den gamla kyrkostigen som kom ifrån Åkarp

Numer är prästgården i privat ägor och ägs i dag av Frans Malmros, som även driver biodling som hobby.

4 Södra Mellby Kyrka

Mellby gamla kyrka låg här på den kyrkogårdens äldsta del, men den exakta platsen har inte riktigt kunnat fastställas. Den byggdes förmodligen på 1200 talet.

Eftersom kyrkan var högt belägen hade den av hävd använts som kyrkomärke. För detta ändamål var kyrktornet försett med två järnstänger med vindflöjlar, vilka utgjordes av en fyra alnar lång järnstång med en därpå fästas 12 tums mässingskula. På denna satt en vindflöjel med årtalet 1826, samt vardera sidan två tuppar på mindre järnstänger. Kyrkan saknade från början vapenhus, och hade två ingångar, en ingång mot söder för åhörarna och en mindre ingång mot norr kvinnor, som skulle sitta i norr på den mörka sidan

Kyrkan revs 1886, när prästen Wennerberg var präst här. Wennerberg ville egentligen inte riva den gamla kyrkan, utan det var kyrkorådet som beslutade att en ny kyrka skulle byggas och den gamla skulle rivas. Wennerberg bad om hjälp hos riksarkivet i Stockholm. Men tiden gick och när ritningar och fotografier kom tillbaka från riksarkivet var redan den gamla kyrkan riven till hälften. Det var då försent att rädda kyrkan, och Wennerberg, s anrop kom för sent.

Mellby nya kyrka byggdes och invigdes 1887. Denna kyrkmodell kallas Eslövsmodellen. Byggmästare var Peter Eneberg ifrån Kivik. Snickerierna utfördes av Nils Bosson Svinaberga, vars altarrundeln fortfarande pryder kyrkan än i dag. I samband med uppförandet har det berättats att byggherren önskade en ovanligt stor sten placerad på viss plats i kyrkomuren. Flera hästar förmådde inte rubba stenbumlingen utan körsvennen Nils Andersson med sina oxar kallades in. Körsvennen befann sig just då några kilometer bort för att intaga sitt middagsmål, men byggherren skyndade på Andersson, som fick gå ifrån middagsbordet och köra dragarna till Mellby.

När Andersson efter förrättat värv återvände med sina något långsamma dragare var stenbumlingarna snart på plats. Nils Anderssons kommentar var nog så träffande. "De behövde ente hatt så brått, for dom fick nock vänta te ja kom me mina studar"

Jag minns på slutet av 50 talet hade Kronan en inventering av arbetshästar. Denna inventering skedde här på kyrkans parkering en gång om året. Då var många av byn, s glyttar församlade och uppklätrade på kyrkomuren för att beskåda detta skådespel. Höga militärer i fina uniformer var utplacerade vid ett bord, och framför dem på vägen gick eller halvsprang bönderna och visade upp och fick sina hästar besiktigade. Jag var extra stolt när min morbror Edvin Brock kom och presenterade sin fina häst Lotta, för paneljuryn. Den hästen hade jag till och med ridit på.

På senare år har många fina artister gjort fina bejublade framträdande i kyrkan bl.a. den duktige och kände trumpetaren Magnus Johansson, som har uttalat sig om den fina akustiken, som det är i kyrkorummet. En ibland Sveriges bästa.

5 Mellby församlingshem

Församlingshemmet som tidigare var kommunalhus var ofta när jag var ung ett väl utnyttjat fritidshus.

En tid spelade vi bordtennis på ovanvåningen.

Många föreningar hade sina fester här bl. a CUF och CKF Här var valkontor vid riksdags och kyrkoval.

Jag själv har närvarit på ett stort antal söndagsskolavslutningar här.

Vi unga drev flera somrar dans och danslektion under ledning av Lars-Ove Andersson.

I slutet på 1950 talet fanns det många barn i byn.

Vi höll mest till i våra trädgårdar där det spelades mycket fotboll.

En och annan fönsterruta gick åt fanders, men så fick Alvin Persson lite att göra, och blommorna i rabatterna var många som blev toppade och nertrampade när vi var där.

Detta tröttnade naturligtvis våra föräldrar på, och när vi just vid den tiden fått en ny ung och modern präst, Carl Andersson, som var gammal bekant till mina föräldrar, så ordnade han med, så att vi fick tillgång till en liten fotbollsplan där dagens avstjälningsplats ligger.

Denna iordningsställdes av flinka händer. Det byggdes fotbollsmål (utan nät) klipptes gräs och kalkades linjer. Så var det dags för match.

Fotbollsplanen sluttade en aning och när det blåste från väster var antalet bollar som flög ner i fruktodlingen nedanför planen många (där Ingela och Henrik Breven har sin stuga idag) . Många var bollarna som flög igenom målen at ena hållet in på kyrkogården och åt andra hållet in till Ida, Wiking Henricsson svärmor, men oss gjorde det ingenting, vi hade ju fått vår älskade fotbollsplan, men Ida och Kyrkvaktmästaren Ernst Persson var väl inte alltid så glada. Vi fick till och med några lekredskap uppsatta på planen framför Kyrksalen.

På den tiden behövdes inga vaktmästare, utan skötseln av fotbollsplanen skötte vi själva. Våra föräldrars gräsklippare fick släppa till. Det fanns inga motorklippare så vi barn hjälptes åt att klippa med handklippare.

De flesta gånger vi spelade, valde 2 man i regel lagen som skulle mötas, men det hände vid flera tillfällen att vi bjöd in barn från andra byar för att möta oss. Det var Svinaberg, Skogsdala, Bästekille och vid ett tillfälle Kivik.

Mötet med Kivik relaterade till ett dubbelmöte, då vi fick cykla ner till Solevi och möte Kivikslaget där. Det var en annorlunda känsla att spela där, än hemma på vår sluttande ojämna åker. Vi var ganska duktiga och vann oftast våra matcher, men dubbelmötet mot Kivik, framför allt matchen på Solevi, resultatet där, väljer jag nog att inte nämna. Det blev i alla fall storstryk.

Fotbollsplanen blev mer än en samlingsplats för byns små barn.

Sångkören sjöng in våren vid ett majbål varje valborgsmässafton, för att sedan avsluta det hela med ett rungande knytkalas inne i Kyrksalen.

Det blev även en samlingsplats för lite äldre ungdomar, raggare, med bilar och mopeder.

Det syntes framför allt på måndagar när vi kom dit för att spela. Då var olika bokmärken lämnade där, såsom flaskor, ölburkar, cigarettfimpar, samt visst föremål som bevisade att kärleksakter också förekom på vår fotbollsplan.

I dag är det inte mycket kvar av planen, men det händer ibland att man går upp och inandas en liten doft av den atmosfär som fanns där då. Och tänker tillbaka på alla gamle kompisar, som nu flyttat från byn och i dag lever på andra orter. Det skulle varit kul om de än i dag minns hur kul vi hade på den lilla gräsplätten.

6 Selma "Glada"

Om vi förflyttar oss längre ner på bygatan kommer vi till ett helt ombyggt hus. Huset som låg här tidigare var mycket mindre och innehöll två st. lägenheter vilken den översta södra delen ägdes av Selma Andersson. Hon kom från Gladeholm i Svinaberga och kallades naturligt för "Selma Glada"

Hon var syster till Fanjunkare Magnus Svensson, s fru Emma, som bodde här i huset intill.

Denna del ärvdes senare av Fanjunkare Svensson. Jorden hade Fanjunkaren köpt tidigare så huset hade bara några meters tomt runt huset.

Huset skrevs på Fanjunkarens ogifta dotter Elvira, som hyrde ut norra delen av huset till Erik Månsson.

När Fanjunkaren dog, så dog även dottern Elvira i sorg tio dagar efter sin far.

Hon hade varit hemma och tagit hand om sin far sedan modern gick bort.

Fanjunkarens tredje barn Ida som då var bosatt i Göteborg, ärvde således både fanjunkarens och den södra halvan av Selma Gladas hus.

Fanjunkarens hus såldes 1945 till Erik Månsson, och den södra delen av Selma Gladas hus använde Ida och hennes man till sommarbostad.

Ida, s dotter Maj-Britt träffade sin man Wiking Henriksson under en sommarvistelse här i Mellby.

Hon förälskade sig i honom och de gifte sig så småningom och fick två barn. Gunilla och Lars Wiking. Lars-Wiking äger i dag huset tillsammans med sin fru Jane.

Den andra hälften hyrdes av Erik Månsson som bodde här tillsammans med sin mor Johanna Månsa.

Johanna var allmänt av oss kallad "gamla Farmor". När Erik träffade Hulda köpte han, 1946, ett hus lite längre ner i backen som vi senare kommer till.

När jag var liten så gick jag ofta och hälsade på "Gamla Farmor" Jag kallade henne så för hon var så fruktansvärt snäll, och så var min egen farmor död, så jag hade henne lite som min farmor, fast det egentligen var Tor-Åkes farmor.

Hon lyssnade alltid på sjörapporten så jag lärde mig verkligen alla fyrar längs Svenska kusten.

När det sedan var oväder nån stans så sa hon alltid "hych, hych, hych, ack människors börn i värden". Hon var mycket snäll, och var duktig på att lyssna, så det var många halvsanna rövarhistorer som jag berättade för henne och som hon lyssnade till och "trodde på", vilket imponerade stort på mig.

Dricka hennes vatten som stod i en emaljerad gulgrön spann med en lika gulgrön ösa i, det vattnet smakade jättegott.

Efter Gamla Farmors död köpte en tant som hette Hilma Danielsson, Johanna, s del och bodde här fram till sin död. Hilma bodde tidigare i huset längre ner mot Mellbybagaren, s

Då ärvde hennes systerdotter, som var gift med droskägare Hugo Löwall i Ravlunda huset, som de sålde kort efter till Wiking Henricsson i slutet på 1970 talet. Huset var helt omodernt och saknade vatten och avlopp.

Huset har sedan dess omformats till en fastighet, byggts till och om ett antal gånger och vidare kompletterats med garage.

7 Fanjunkare Svenssons

Här i detta hus bodde alltså Fanjunkare Svensson.

Detta hus var ett av de första gathusen som byggdes i Mellby efter enskiftet

Huset har tidigare bebotts av en målare, en snickare och prästen Wennerberg.

Fanjunkaren köpte huset av Anders Målare för 800 riksdaler.

Fanjunkaren var son till muraren Sven Andersson och hans hustru Elna Nilsson, som 26 år gammal blev församlingens jordemora och bosatte sig i huset längst ner

på bygatan, och som vi kommer till så småningom. En av fanjunkarens systrar gifte sig med Handlaren Gustav Larsson, som bedrev handelsbod i grannhuset nedanför.

Detta hus köptes av Erik och Svea Jönsson som bodde i många år tillsammans med sönerna Stig som var bagare och konditor och som gifte sig med Erik Johanssons dotter och flyttade till Ystad. Leif, blev stridsvagnsmekaniker på Revingehed och som gifte sig med Mona från Harlösa och flyttade till Sjöbo. Och Göte fick anställning på Fortifikationsverket i Revingehed och som gifte sig med Eva från Gärsnäs. De flyttade till Södra Sandby. Erik dog, men Svea bodde kvar, tills hon flyttade till äldreboende i Skillinge, där hon också avled 2012

Huset köptes av Lars-Wiking och Jane Henriksson, som renoverade upp huset och iordningställde husfasaden och verandan ut mot vägen som det såg ut på Fanjunkarens tid.

Huset är i dag uthyrt till Johnny Wallgren och Camilla Filling

8 Gustav Larssons livs

Vi förflyttar oss till nästa hus, som ägdes av Gustav och Johanna Larsson och för många års sedan var detta en mycket välsorterad lanthandel. Här kunde man i Lanthandels glans dagar köpa i stort sett allt, från hushållsvaror, tyger, tapeter, stenkol, tjära, som ibland rände över och flöt ända ut på vägen, fotogen, snus, spannmål, lantbruksmaskiner, samt även vin och sprit. Köer av hästskjutsar med kunde, som gjorde sina varuinköp, ringlade långa på Mellby backe. Butiken var fullspäckad och i taket hängde grytor, kastruller vispar m.m. I den lilla undervåningen förvarades färskvarorna. Där var temperaturen lägre, men knappast tillräckligt låg, för när Gustav varit nere och hämtat ett paket smör, kunde man ibland höra hur han slog paketet i väggen på väg uppför trappan för att få lite bättre form, och se lite fyrkantigare ut.

När någon större affär gjorts upp gick man ibland ut och drack vin i bersån som finns än i dag bakom huset. Byns grabbar såg också till att volymen minskade. Sonen Ivar borrhade egna hål i vintunnorna så att han och kamraterna kunde ta sig en styrketår när de skulle ut och ha roligt.

Ivar var duktig på att åka skridskor, och var bygdens enda konståkare.

När sonen Ivar övertog affären, byggde Gustav ett hus, nere vid stora landsvägen, Ivar drev affären fram till ålderns höst tillsammans med Emma, så länge han orkade Fästmön Emma Dahlberg, var dotter till Gustav Dahlberg som arrenderade Prästbostället.

Ivar var en av de tacksammaste i byn att "slå Knut" eller "kasta Felixgubbe" till.

Han jagade oss och det tyckte vi ungar var kul, men inte Ivar.

Emma och Ivar var bara förlovade, men Emma sa alltid att när det kom kommunalt vatten i byn, skulle de slå till och gifta sig. Kommunalt vatten fick vi så småningom i byn, men då hade Ivar redan avlidit.

Mats Uppvik renoverade huset och därefter bytte huset ägare några gånger, tills Kurt och Gittan Karlsson köpte det. Gittan dog och Kurt fick ett nytt förhållande. Han ägde huset några år, och sålde det 2014 till Wiking Henricsson som har helrenoverat det, och hyr ut det i dag till prästen May

9 Mellby Klockaregård

Gården på andra sidan är Mellby klockargård.

Förutom bostad till klockaren drevs här även lantbruk.

Kantor Klara Persson kom till byn 1921. Hon var den sista klockare som bodde i Klockargården, men den första kvinnliga klockare i församlingen. På den tiden var det inte så vanligt att kvinnorna klippte sitt hår, men det gjorde Klara. I och med detta var det en del fruntimmer som i protest slutade att gå i kyrkan. Men Klara var en mycket populär kantor, och han innehade sin tjänst ända till 1960.

Bagaren Anders Andersson arrenderade lantbruket i 25 år. Han drev detta tillsammans med bageriet, eftersom brödleveranserna gick till att börja med hästskjuts. Dräng var Henning Hallin som skötte jordbruket till bageriet. Han körde även brödbilen när det behövdes. Drängen Henning Hallin övertog arrendet av Klockargården 1938 och även bostadsdelen tillsammans med frun Margit och drev lantbruket i många år. När Henning övertog Klockaregården flyttade Klara ner i Mellby småskola.

När Henning skilde sig och flyttade från Klockaregården köpte Hilding och Ines Svensson gården där de till största delen drev jordgubbsodling i. De sålde gården till Lisa Ovesson och Tomas Botvid, som startade Bed & Breakfast, De sålde gården till nuvarande ägarna Johan och Kerstin Persson, som även de driver det som Vandrarhem och Bed & Breakfast.

10 Torget i Mellby

Vi har ju inget riktigt torg i Mellby men denna plats här framför bageriet kan vi kalla torget i Mellby.

Här finns också Byalagets anslagstavla, där man kan få aktuell information.

När jag var liten, så var här många barn som samlades just här. Vi var på grässlätten upp till Klockargården också, vid pumpen som grannarna hämtade vatten ur. Framför bageriet låg för det mesta en stor brännesbunke, som var ett populärt lekställe för barnen i byn. När Dagny gjorde maränger, gick larmet i byn "Marängslick" "Marängslick" ropades det, och på några minuter var gården full av ungar. När Dagny hade sprutat slut på en pappersstrut av maränger, slängde hon ut den till ungarna som genas slängde sig efter densamma som hökar.

Det kunde bli ett tiotal strutar på en kväll. Den som kom först fick slicka grytan när den var tom, och den som kom tvåa fick slicka vispen. Pelle och jag hade privilegium och gå in i bageriet, och framför allas förtrudna ögon ta ett slick i grytan med våra små fingrar.

Ibland kom Prästen som då var Magni Andersson förbi med sin hund. En Collie som hette Lassie, men han sa alltid Lasse.

Då skulle han alltid visa som han sa. "Visa vovve kan sitta ner". Men inte satte sig hunden. Det gjorde han aldrig förrän Magni gav han en riktig klatsch där bak med portföljen.

11 Karl Fördärvares hus

I lilla huset här nere på Lisas strädde som förmodligen är byns äldsta hus, bodde en byggmästare, som var med och byggde kyrkan. Han var ingen skicklig byggmästare, för de flesta sa att han byggde och fördärvade hus, därför gick han under namnet

” Karl Fördärvare”.

Eftersom han även var kyrkvaktmästare hade han tillgång till gravstenar som togs bort. Dessa använde han i sitt byggarbete. Många hus han byggde hade gärna en gravsten innanför dörren till golv i förstugor. En och annan trappa fick också gravsten till steg.

Ture Håkansson var ägare till huset i slutet på 1920 talet.

Han sålde huset till Hulda Holst.

Huset ägdes sedan i många av Emil Olsson, som hyrde ut huset till hyresgäster.

Hilma Danielsson var en tant som hyrde huset i många år. I början av sextioalet

köptes huset av Håkan och Erika Winberg, som kom ifrån Stockholm/Norrland.

Håkan var yrket fabrikör. De ägde huset fram tills de avled, då köpte dottern Barbro Olsson ut sina syskon och ägde huset i ett tiotal år.

Huset köptes därefter av Stephen Farran Lee som är bokförläggare och Åsa Beckman, som arbetar på Dagens Nyheter.

12 Mellbybagaren

Bröd är ett gammalt livsmedel och har haft en central roll som basföda för människan över hela världen så länge den varit bofast och brukat jorden. Brödets historia kan dateras så långt tillbaka som till 8 000 år f.Kr. Brödet uppfanns genom en vidareutveckling av gröt, och det bakades antingen på glöd eller stenhäll.

År 2500 f.Kr uppfanns bakugnen i

Egypten och då bakades också det första syrade brödet med öl som jäsmedel och vätska. I Danmark, på Öland och på Gotland började man under tidig medeltid baka jästa rågbröd med tjockare skorpa, som gjorde att det tog längre tid innan det började mögla.

Fram till slutet av 1800-talet hade det mest bakats i hemmen men då började yrkesbagarens verksamhet ta tag i vårt land ett det blev ett hantverk. Men nu börjar även tekniken göra sitt intåg i brödproduktionen, och på 1900-talet förflyttades brödbaket från hemmet till industrierna. Nya ugnstyper utvecklades och gasugnar började användas som bränsle. Elektriska ugnar började först användas på 1930-talet.

När den tekniken började praktiseras inom mjukbrödstillverkning var bageriindustrin ett definitivt faktum.

Alltmer avancerad teknik har utvecklats och tagits i bruk för tillverkning, förpackning och distribution av bröd. Därmed har också följt en långtgående strukturomvandling inom branschen.

Men, Det hände sig på den tiden att....

Sockenskräddare Måns Nilsson träffade en söt liten flicka Töre Persdotter från Hjälmaröd. De fatta tyckte för varandra och gifte sig den 1 november 1777. 1781 föddes en pojke som döptes till Per. Denne pojke var redan från födseln en klen blek och sjuklig liten pojke. 1794 födde paret ytterligare en pojke, och eftersom den äldre pojken då var sjuk och nästan döende, trodde föräldrarna att de skulle mista honom, så de döpte denna andra pojke också till Per. Men ödet ville annorlunda. Den äldre pojken Per frisknade till och för att skilja de båda pojkarna åt kallades de Store Per och Lille Per. Skräddare blev de båda två.

Skräddaren Store Per Månsson gifte sig år 1820 med en kvinna från Mellby som hette Hanna Persdotter. De fick fyra barn tillsammans, men 1839 dog Hanna, och Per stod

ensam kvar med 4 små barn. Han fick kontakt med en flicka från Torup i Vitaby som hette Bolla Svensdotter, som kunde passa hans barn medan han var ute på arbete. De bodde då i Södra Mellby by, i gathuset numera 6:21. Per och Bolla fick tycke för varandra och den 17 februari 1843 fick de tillsammans en dotter som fick namnet Hanna Pärsdotter. De fick ytterligare en gosse tillsammans som fick namnet Mårten. Fadern Per gick ofta ut på gårdarna runt om i socknen, och träffade där oftast på andra hantverkare som också de var ute och gjorde dagsverken. Han stötte ofta på en ung mycket flitig man som var skomakare, som hette Anders Månsson, och som kom från Hjälmared. Han var en mycket skicklig skomakare trots sin unga ålder, och han följde ganska ofta med Per hem till gathuset i Södra Mellby.

Anders visade tycke för Pers dotter Hanna och efter en tid så hade de funnit varandra och gifte sig år 1867 i Södra Mellby kyrka och övertog då samtidigt fastigheten i gathuset i Mellby där Anders då bedrev sitt skomakeri.

När det nya kyrkbygget i Södra Mellby kom i gång år 1885 sysselsatte det många hundratals arbetare, som då behövde mat, och då började Hanna Månsson att baka bullar och "fina" bröd, allt i sin egna lilla köksspis, som hon sålde till byggnadsarbetarna, och därmed startade hon nuvarande MELLBYBAGAREN. En murare som arbetade på kyrkbygget tyckte synd om Hanna, så på lediga stunder gick han ner till Hanna och byggde på baksidan av huset, en liten stenugn, som hon sedan gick över att baka bröden i, och så småningom började hon att baka lite finare kakor i den lilla spisen i köket.

Ja, Hanna bakade och sålde bröd och bullar medan hennes man Anders, som fortfarande var skomakare, drog mest omkring i gårdarna i trakten och lagade seldon och skor. Hannas bagerirörelse var till en början blygsam för hon skötte även hem, man och fyra barn Per född 1868, Nils 1871 som dog redan vid 8 års ålder, Anders (min farfar) född 1879, och Johanna född 1889. Anders och Johanna deltog också, kring sekelskiftet aktivt i rörelsen, som stadigt ökade. Den tredje sonen Per blev lantbrukare.

När Mellby nya kyrka stod färdig år 1887 måste Hanna skaffa andra avsättningsmöjligheter för sitt bröd. Barnen bar då brödet i korgar till Kivik och sålde det där. Brödet kallades då i folkmun för "skomagarekagor", eftersom Hannas man Anders fortfarande höll på med sitt yrke.

Brödförsäljningen ökade och Anders måste sluta med sitt skomakeri och övergick att hjälpa Hanna med brödbaket. Han sadlade om och istället för skomakare blev nu Anders bagarmästare. Man skaffade hästar och tillverkade en brödvagn, och började köra till Simrishamn en gång i veckan med ett lass bröd så stort som två hästar orkade dra. Och i Simrishamn sade man "Mellbymannens bröd" och inte längre "skomagarebrödet". Vid färden genom Simrishamn stod Anders Månsson på en liten tamp bak på den kurförsedda vagnen, som var tydligt märkt Anders Månssons Brödvagn från Södra Mellby. Sonen Anders skötte tyglarna och hade god hand med de båda vackra hästarna som hade gott hull, liksom den välmående kusken.

När Anders Månsson blev gammal, överlät han rörelsen 1908 som då övertogs av sonen Anders Andersson, som precis fullgjort sin värnplikt, systemen Johanna hjälpte även till med brödbaket. Anders fortsatte att sälja bröd med häst och vagn och han fortsatte att sitta på kuskbocken, men nu hade han en anställd dräng som övertagit försäljningen och liksom Anders, stå på tampen för att lätt kunna hoppa av och på och besöka kunderna i husen.

Nere vid Lilla Torg fanns ett litet café, som bagarna alltid besökte innan hemfärden

mot Mellby startade. De band upp hästarna vid ledstången gav dem lite hö, och gick sen in och tog sig en fika där.

Samtidigt ute på gatan samlades alltid tre damer som bodde grannar med det lilla caféet. De hade sopborste och skyffel med sig, beredda att sopa upp hästspillningen efter bagar hästarna. Damerna fick därmed gratis, ett extra tillskott av gödning till deras fina rosenrabatter.

Omkring år 1910 arrenderade Anders Andersson närbelägna Klockaregården i Södra Mellby, som han innehade till år 1938. Nu hade man flera hästar till förfogande. Mjöl som beställdes i Gustav Larssons affär, som låg granne med bageriet, och som kom per järnväg till Vitaby där man hämtade det med häst och vagn. All ved till stenugnen kördes från Christinehofs skogar. El och olja var fortfarande på den tiden ett främmande begrepp.

Sonen Anders gifte sig år 1913 med en flicka från Brantevik vid namn Angeliè. Hennes far Adrian Nilsson var skeppare på flera skutor som var hemmahörande i Brantevik. Även hennes bror, Arnold var också till början skeppare och hade egen skuta.

Anders och Angeliè drev sedan tillsammans med Anders syster Johanna bageriet fram till år 1919, då Johanna gifte sig med lantbrukaren Anders Andersson, och flyttade hemifrån upp till Bästekille backar.

Angeliè, s farfar som hette Ludwig Arndt och kom ifrån Tyskland och var så att säga allt i allo till yrket, han hade varit ölbryggare, snickare och även på lediga stunder sysslat lite med bageriyrket. Han hade med sig ett recept från sitt hemland, som var ett alldeles utmärkt bröd för bl.a. sjöfarare eller folk i allmänhet som var hemma ifrån länge. Detta bröd som var bakat på bara rågmjöl blev sedermera den kända goda och berömda Mellbykavringen.

Anders Månsson dog 1920, och Hanna dog 1923

Allt var nu tungt och arbetsamt i bageriet, så nu måste fler pigor och drängar anställas. Brödturen med häst och vagn utökades nu även runt om till de närbelägna byarna. Agne min far, föddes år 1916 och började efter avverkad skolgång i bageriet år 1931, så nu var det Agnes tur och stå på tampen där bak och stå för brödförsäljningen

Bilarna hade ännu inte gjort sitt intåg i näringslivet, och Anders ville inte köra bil så det dröjde ända till år 1935, när Agne tog körkort, innan Anders köpte en bil till Agne. Det var en personbil av modell Nash, som ändrades om provisoriskt för brödotkörning. På den tiden var inte bestämmelserna så stränga som i dag.

Under krisåren i början på 30-talet så sjönk omsättningen kraftigt, och ett slut på det hela var nära förestående. Diskussioner fördes om konkurs skulle begäras. Det ena företaget efter det andra gick omkull. Som räddningsplanka försökte man baka bröd åt lantbrukarna. För 10 kg mjöl som lantbrukaren lämnade fick han 13 kg bröd, och så fick han betala en baklön (30 öre per 3 kg bröd). Man överlevde de svåra åren och knegade vidare, omsättningen ökade efter hand och år 1938 lämnades Klockaregården med lantbruket och dess bekymmer.

Tillbyggnad och diverse reparationer gjordes år 1939 av bageriet, bl. a en ny modern vedeldad bakugn som nu helt låg inne i huset. Men det varade inte länge förrän nya kristider dök upp. Krigstidens nya bekymmer med ransonering och kuponger. Men då kunde å andra sidan allt säljas, men ransonering och kuponger bromsade upp försäljningen. Det som det fanns mest av var sirap, som man olagligt kunde byta mot andra varor, sirap användes nämligen inte så mycket i brödet på den tiden.

Anders och Agne körde med häst och vagn en gång i veckan till Järnvägsstationen i Vitaby och hämtade mjöl. De passerade då Grevlunda smedja, som de även då och då besökte för att få hästarna skodda. Smeparet Per och Emma Persson hade en dotter, Dagny, och hon stod många gånger och beundrade bagarnas hästar, som var väldigt fina och alltid i gott skick. Den unge mannen på kuskbocken fick också ibland beundrande blickar av Dagny.

Dagny fick så småningom plats som barnpiga och hushållerska hos Prosten Magni och Blenda Andersson i Prästgården i Mellby. Hon gick varje dag ner till bageriet med prostparets dotter Birgitta, och handlade färskt bröd. Efter en tid tog Anders mod till sig, och frågade Dagny om inte hon kunde tänka sig att "slå sig ud for Agne" "du ser ad Agne han e så förbaskat blyg, så han kummer ente ti skudd och fråga di, derfor so jorr ja di nu". Det slog väl ut och Agne och Dagny blev ett par.

Fritjof Nilsson "Piraten" kom ofta in i bageriet och hälsade på, mest när Anders och Angeliè hade företaget. Trots att han inte begrep någonting om bakning, så skulle han ändå alltid lägga sig i hur arbetet gick till i bageriet och detta gillade inte Anders alls, därför gillade heller inte Anders, Fritjof speciellt mycket. Bagarna hade mycket att göra och när Fritjof var i bageriet blev det inte mycket gjort. Anders tyckte att tid är pengar, och stod arbetet stilla kom där heller inte in några pengar i heller. Fritjof stod och tittade på när Anders slog in kavringar i det speciella papperet, för och sen packa bröden i paket och skicka vidare till kunder ända till huvudstaden. Piraten tyckte inte det var mödan värt eftersom Anders först bakade brödet, sen slog han in det i papper, sen packade han det i en låda och sen gick till posten och betalade porto för det. En kavring kostade då 50 öre. Han sa då till Anders att han visste ett sätt som han kunde med lätthet tjäna 50 % mer på varje bröd.

Hur fan då? Svarade Anders irriterat

Enkelt svarade Piraten

Ta 75 öre för bröden förstås.

Min farfar Anders Andersson dog år 1941 och min farmor Angeliè och min far Agne drev bageriet vidare fram till år 1944, då gifte Agne och Dagny sig med varandra i Vitaby kyrka.

Nu började en ny uppgång ekonomiskt sett. Dagny gick konditorikurs i Halmstad och hon lärde sig konsten att baka småbröd, mjuka kakor och framför allt tårtor, och nu började försäljningen att öka snabbt, men arbetet var fortfarande tungt, och allt arbete utfördes fortfarande för hand. Man hade ett s.k. "skålletru" och i detta hällde man mjölet, sen kokte man vatten i en stor kittel på golvet som man eldade under, tills vattnet börja koka. Då hällde man vattnet över mjölet i tråget och slog blandningen med en s.k. "skållestage" ända tills blandningen svalnat och blivit blank. Sen stoppade man ner en bit deg som man sparar från baket dagen innan, och sen täckte man blandningen med lite nytt mjöl, som fick stå och svalna och ligga till sig över natten. Dagen efter tillsatte man salt, sirap, och jäst, och mer mjöl. Sen var det bara att knåda för hand, tills degen var lagom fast och smidig. Detta var ett tungt jobb, för ibland kunde degarna väga upp emot 60 kilo.

Till julen gjorde man likadant när man skulle baka vörtbröd, och när man skålla denna deg blev atmosfären i bageriet ganska tung, för ångan av vörten när man kokte denna blev väldigt tjock och tryckande, så efter vörtbrödssäsongen var man tvungen att ha en grundlig städning av både väggar och tak, som då blivit brunfärgade av vörtdimman.

Allt bakades i stenugnen som eldades med ved. Ugnen var aldrig riktigt kall, eftersom den var bra isolerad så höll den värmen länge. Det var en konst att elda i vedugnen. Man stoppade i regel in veden i ugnen på kvällen, så den kunde ligga i ugnen och torka till nästa morgon. Nästa morgon tände man fyr på veden som då ganska snabbt brände upp. Sen fick man raka ut askan, och därefter sopa av ugnen med en lång borste som var gjord på kvistar av fur eller ene. Därefter stängdes spjället och ugnen fick stå och "gona" sig lite. Man kunde känna med handen när ugnen var lagom varm. Det fick inte sticka i fingrarna för då var den för varm. Man kunde också slå in en näve grovt salt, och avvakta. Började det smälla i ugnen för tidigt, då var ugnen också då för varm. Det sades om man slog in en näve salt i ugnen, så skulle man gå ifrån den så fort man kunde, och hörde man det då smälla innan man kommit därifrån, då var ugnen för varm, då också. Allt detta var en vanesak, som man lärde sig.

År 1947 anskaffades den första maskinen i bageriet, en degältare. Därefter anskaffades vispmaskin och andra hjälpmedel efter hand.

Agne och Dagny Andersson fick två söner, Per-Anders eller Pelle 1947 och Ingvar 1950, som vid avslutad skolgång började hjälpa till både med bakning och distribution.

Farmor Angeliè dog 1954

På 50 och 60 talet var det en stor tid för julskyltning, så även i Södra Mellby. Det var mycket noga att skyltfönstren täcktes med brunt ogenomskinligt makulaturpapper, så att ingen skulle kunna kika in och se vad årets skyltning skulle bli. Det var likadant i alla byns 4 butiker, alla var lika hemlighetsfulla. I bageriet planerades det i flera veckor innan den stora julskyltningsdagen. Man sågade ut runda trätex skivor som sedan kläddes med marsipan och dekorerades till fina jultårtor. Man gjorde tomtar, och grisar i marsipan. Man bakade pepparkakor både stora hjärtan, gubbar och gummor och grisar, som sen dekorerades fint av florsocker. Man bakade bröd, lussekatter, och saffransflätor, och penslade det extra med brödglans, se de skulle se riktigt läckra ut, där de låg till skyltning i fönstret. Man skyltade upp med allehanda frukter som klementiner, dadlar, och fikon, som bara på den tiden fanns just över jul. När sen allt var klart långt ut på lördagskvällen, tog man bort papperet och gick ut på vägen och tillsammans tittade på sin egen julskyltning, sen var det dags för vandringen och titta på de andra handlarna i byns julskyltning, och då fanns det alltid mycket folk som också kommit ut för att ta del av årets julskyltning.

På 50 talet gjorde plasten sin debut i den moderna tiden. Vi förpackade våra bröd i fint silkepapper, och Agne var helt inne på att det där med att förpacka bröden, framför allt nya bröd i plastpåsar, försämrade både brödets kvalité och hållbarhet, så han fortsatte att sälja sina bröd inpackade i silkepapper. Miljö och hälsa kom på besök och påtalade för honom att han måste skaffa plastpåsar och förpacka bröden i dessa, det är inskrivet i livsmedelslagen, men Agne vägrade, så nästa gång Miljö och Hälsa kom på oanmält besök såg de ju att inga plastpåsar fanns på bröden. Då fick Agne vite, att om han inte hade skaffat plastpåsar och förpackade bröden i dessa, nästa gång de kom på besök var vites summa 10000: -. Så där måste Agne ge med sig. 10000: - fanns inte att tillgå på den tiden, så plastpåsar inköptes och bröden förpackades i dessa. Då kan man ju undra vad myndigheten tänker i dessa dagar, då de går ut med att kräva att företagen måste ta ett större ansvar i användandet av plast, när man undrar var dessa krav egentligen har kommit ifrån till början.

När man var ute på brödrundan som vi sa och sålde bröd så var det alltid någon kund som ville sälja eller byta någonting i gengäld. Mest var det ägg, potatis och morötter, som vi bytte med, men någon slaktad gris, eller slaktade höna eller gås, blev man också erbjuden. De flesta äggen köpte vi i Brösarp hos Äggföreningen, och det beställde man, och hämtade på kvällen när man åkte hem och var färdig med dagens brödrunda.

Dagarna blev långa. Agne och Dagny gick upp mitt i natten och baka, sen packade Agne bilen, bytte kläder, sen gav han sig ut på den ganska långa brödrundan. En oktoberkväll 1954 hade Agne handlat en massa ägg och var på väg hemåt, han var trött, och han kom till Skogsdala, då somnade han vid ratten, och åkte in i Jeppssons trädgård och slog runt med bilen. Agne klarade sig bra, men Standard Vanguarden blev det skrot, liksom alla äggen som han hade vid passagerarplats de fick han över sig. Han fick hjälp ur bilen, och de som hjälpte honom, undrade var alla äggen som han hade på sig kom ifrån.

Mellbykavringen fick en enorm spridning under 50-, 60- och 70-talen, och en god reklam alldeles gratis fick man genom just Frithiof Nilsson "Piraten". Genom honom erhöles också Gastronomiska Akademiens Diplom, som då delades ut för första gången till ett bageri. Med diplomet följde en skrift att priset erhöles för att upprätthålla traditionen att baka Skånskt rågbröd, samt ett penningpris på 1000 kr. Det var många av byns damer som arbetade i bageriet. 60 talets många anställda var bl. a. Lisa Johansson som stod för lite finare kakor, småbröd och dåtidens storsäljare mazarintårtan, Svea Jönsson som bakade alla mjuka kakor, sockerkaka, Tosca tårta, rulltårta, marmorerad kaka, apelsinkaka och fruktkaka. Hulda Månsson som bakade matbröd och vetebröd, Anny Andersson som skötte paketering telefon och butik, Hedvig Lundkvist, som bakade mest småbröd, Maja Lundgren som bakade småbröd, Anna-Maria Björkman allt i allo, Elsa Nyberg som skötte disk och städning. Även skolungdom arbetade på somrarna. Lena Svensson, Monika Eklund, Marianne Andersson, Iréne Andersson, tvillingarna Kent och Gert Andersson m.fl.

Min bror Per-Anders lämnade bagerirörelsen år 1969 när han gifte sig med Margaret Andersson. Per har i dag två söner, Krister & Rickard. Per har övergått till annan verksamhet medan Margaret jobbade fram till sin pensionering, som affärsbiträde i bageriet och hade ansvaret för bageriets butik samt försäljning över telefon.

Ingvar övertog distributionen av brödförsäljningen med bil, och körde bl.a. till Texaco macken i Vitaby. Där hade en ny barnflicka börjat arbeta och hon hade i smyg ett gott öga till Ingvar. Mackens ägare Torsten och Birgit Emmertz gjorde allt för att blyga Gertrud skulle få komma ut och handla bröd av Ingvar, som tyckte att den nya barnflickan var väldigt söt, men fruktansvärt högfärdig. Men hon var ju i själva verket fruktansvärt blyg för Ingvar. De fick i alla fall så småningom tycke för varandra och blev ett par 1968 och gifte sig i Södra Mellby kyrka 1974. De fick två söner, Johan & Daniel

Agne och Dagny drev tillsammans på 50-60-70 talet serveringsverksamhet i Södra Mellby kyrksal också

Det var mest begravingar, men även födelsedagskaffe, och kyrkliga fester såsom söndagsskoleavslutningar,

CKF, s och scoutkårens julfester, och en del andra fester mest kyrkliga, eftersom både Agne och Dagny var engagerade i kyrkan både i kyrkofullmäktige, kyrkobröderna och framför allt i körverksamheten.

Agne, Dagny samt sonen Ingvar drev rörelsen fram till Agnes pensionering år 1982, då Ingvar ensam övertog rörelsen, och började att modernisera bageriet med att bygga till kyl - frysrum och varmluftsugn.

Samtidigt började en vidareutveckling på mera fiberrika brödsorter, som låg mycket i tiden just då, och detta visade sig närmast bli en succé. Försäljningen sköt i luften och kundregistret blev betydligt större. Distributionen till andra butiker skedde i stort sett över hela Österlen.

När Ingvar skulle fylla 20 år, 1970, frågade Dagny honom vilken sorts tårta han ville ha på sin 20 års fest. Han komponerade då ihop en tårta med maräng, banan, grädde, sockerkaka och marsipan, och döpte denna tårta till Tjoffes Special, vilket blev från och med nu en storsäljare som varade i många år. Namnet Tjoffe kommer ifrån när han var liten och pojkarna i byn spelade fotboll, så var det väldigt populärt att döpa sig till fotbollsmålvaktsnamn. Det var någon pojk som hette Kalle Svensson Helsingborgs målvakt, Tore Svensson Malmö FF, s målvakt och eftersom Ingvar var minst fick ta vad som blev över, och det var Sandvikens IF, s målvaktsnamn Stig Tjofsen Olsson. Detta var i mitten på 50 talet, men Ingvar kallas ibland vissa kretsar för Tjoffe än i dag.

Under 40, 50, 60 och 70 talet körde vi ut och sålde bröd till privata kunder med brödbil. Turerna gick onsdag till lördag.

Onsdagar mest hemma omkring Kivik, Bästekille, Vitebro, Grevlunda backar, Vitaby, Ravlunda Brösarp, och Brösarps ängar.

Torsdagar gick bilen till Prästvägen, Vitaby By, Brösarp, Björstorp, Torrasteröd, Hörröd, Lillehem, Gussaröd, Gaddaröd Degeberga.

Fredagar Rörum, Vik, Baskemölla, Gladsax, Gröstorp, Kallstorp, Tobisborg och Simrishamn.

Och lördagar. Skogsdala, Kivik, Vitemölle, och Svinaberga.

Brödturerna till privata hushåll upphörde 1986.

Detta var en mycket lärorik skola som man blev placerad i. Man träffade många äldre människor, man lärde sig att många gånger var det inte så lätt att bli gammal. Många hade det ganska fattigt, med primitiva hus utan moderna installationer som vatten, inomhustoa, ström och uppvärmning, men trots detta var många av våra kunder som vi mötte tacksamma och glada över att vi kom och sålde våra bröd och kakor till dom. Man tjänstgjorde förutom som brödförsäljare även som nån slags hemtjänsts arbetare. Man bar in åtskilliga spannar vatten från brunnar ute på gården, och oräkneliga korgar ved, som de gamla hade svårt att bära in fram för allt på vintern. Många skickade bud till systemet, och apoteket. Man var brevbärare, man plockade ner åtskilliga kattor från träd, man fick trösta och ibland äktenskapsförhandla och försöka lösa upp knutan som kommit emellan det äkta paret. Jag vet inte att jag lyckades någon gång, men jag vet att jag misslyckades två gånger, och en av de gångerna slutade med att mannen gick och hängde sig i hönshuset. Samtidigt som detta var tragiskt, så var det en mycket lärorik tid, som man fick en praktikutbildning i livets verkliga skola.

Det var mest Volvo Duett som fick tjänstgöra som brödbilar. Vi slet ut tre stycken. Först körde far, sen tog Pelle över, sen körde Ingvar, och till sist Ingvar, s svåger Ewe Björk. När Ingvar tog över efter Pelle, så var det många som sa. Den brödbilen har kommit ur askan i elden. Det gick ganska raskt, så det var bevis på att Volvo Duett var mycket slitstarka bilar.

En normallastad brödbil hade med sig c:a 30 kavringar, 20 grova bröd, 15 st

halvfina, 5 kryddbröd, 10 fina bröd, 8 runda fina, 8 sursöta, 10 franskbröd, 5 grahambröd, 5 vanliga flätor, 3 ex. flätor, 3 släta flätor, 10 klippebullar, 10 kanelsnäckor, 10 snäckor i form, 10 wienerbröd, 10 rulltårter, 10 toskatårter, 10 masarintårter, 3 fruktkakor, 3 apelsinkakor, 3 marmorerade kakor, 10 p skorpor, 10 p vanliga maränger, 10 p nötmaränger, 10 p skorpmjöl, och en låda med div. godis, bl.a. lakritssnöre, svarta gula och röda, som var väldigt populära.

Dagskassan kunde variera mellan 800: - - 2000: - per dag. Det skulle finnas vattendunk, tvål och handduk, så att man skulle kunna tvätta händerna. Detta kontrollerade polisen varje gång man blev intagen för kontroll.

En gång körde Ingvar över järnvägsövergången i Vitaby, så bakelserna på fatet under plastkåpan hade alla vänt sig upp och ner.

Det var en mycket lärorik och social funktion man hade när man körde ut och sålde bröd. Framför allt till gårdar och hushåll på landet. Just torsdagsturen som gick till Björstorp, Torrasteröd, Myrestad, Hörröd, Gaddaröd och Ribbetuaröd, det var en mycket uppskattad tur och köra. Fredagar gick turen mot Simrishamn. Då började vi i Tångdala, Rörums backar, Rörums samhälle, Nyhem, Vik, Baskemölla, Gladsax, Gröstorp Karlstorp, Tobisbog och Simrishamn

En gång kom jag ner till en liten gård i Brösarps ängar. Jag tutade och såg att bakom dörren stod tanten och hennes son och tittade. Jag tyckte det var konstigt att de inte kom ut, så jag gick ut och fram till dörren, som då öppnades lite på glänt. Vill ni ha nåt bröd?

Ja, sa tanten men vi vågar ente gå ud, for vi har en ilsken so som är lös, så vi vågar inte gå ut.

Jag tittade mig omkring, och såg ingen gris, så jag sa till tanten att vi hann nog och handla. Sagt och gjort, tanten och pågen kom ut och började handla, och vi var precis färdiga när jag hörde pågen säga: "Nu kommer djävulskapet igen". Jag såg att grisen kom emot oss i ganska hög fart. Tantens blev rent ifrån sig för hon hade famnen full av bröd som hon handlat. Pågen sprang in och jag stängde bakdörrarna. Tantens började skrika var hon skulle bli av, så jag tog och öppnade passagerardörren där hon hoppade in, och då var grisen nästan framme hos mig, och som tur var så var jag ung och smidig så jag tog tag i takräcket och hivade mig upp på taket på bilen. Där satt vi nu. Pågen i hallen, tanten i bilen och jag på biltaket, och grisen på gården som gick fram och tillbaka och grymtade. När hon var på andra sidan hivade jag mig ner vid förarsidan, och hoppade in vid ratten. Jag startade bilen och körde fram bilen ända fram vid trappan, så pågen öppnade dörren och tanten kunde gå in. Nästa vecka som jag kom hade gubben slaktat grisen.

Jag körde till en tant i Vitebro. När hon hade handlat färdigt, så frågade hon mig alltid om jag ville bära in en spann vatten till henne, och en korg bränne. Sen skulle jag komma in så skulle hon betala för varorna. Då skulle jag alltid sätta mig på soffan, och hon satte sig mitt emot på en köksstol, och efter att hon betalt, så tog hon tag i mina händer och sa:

Berätta nu för mig allt som hänt i världen sen du var här sist, och lju nu ente forr mi udan tala sanning. Ja så fick jag berätta allt som jag hade läst och hört. Till sist skulle hon alltid ha reda på om jag hade "sitt ti nud fruntummer hos granngubben, forrudan pian".

Granngubben var Axel, Bikungen. Han var en gammal byggmästare som älska och visa sina pengar. Han tog alltid upp en tusenlapp från börsen, och sa. "En sun har du allri sitt forr, och en sunn kummer du allri ti o få se om du fortsätter och sälja ditt

brö, för där kan ente va många penga och tjena po di. Så plirade han med ögonen och la upp ett förargligt flin. Jag kom dit en gång, då va gubben jättedålig. Han låg i sin säng och hade inte varit ute på flera dar, det såg jag på pottan som stod vid sängen. Den var smockfull. Hans hushållerska, som för övrigt liknade Pomeripossa, krokryggad och en lång krokig näsa, hon öppnade för mig, och sa att Axel var jättedålig. Så jag gick in till Axel, och när jag kom in i rummet där han låg, såg jag han tog sats och skulle resa sig. Han fick sån fart med benen och tänkte väl inte på pottan, utan sparkade till den så hela härligheterna som fanns i flödade ut på golvet. Då skrek han på sin hushållerska att hon fick komma och städa upp skiten efter honom. En inte allt för frisk doft spred sig i rummet och jag var glad när jag kom ut i friska luften igen. En gång hade jag en kompis med mig, och då skulle han bjuda på en snaps. Ja tänkte jag min kompis kan ju köra och spriten renar ju. Det stod två skitigt glas i fönsterkarmen som han tog. Han blåst bort spindelväven, och drog några drag med tummen ner i glaset och tog fodret i fickan på sin väst och torkade av glaset, sen hällde han upp snapsen i glaset, vi skålade och jag drack med visst besvär upp.

En gubbe i Hörröd skulle alltid fråga samma sak

Di bles ida, bles et nut där nere. Eller

di rainar ida, rainar de nud där nere.

Sen brukade han alltid säga " nor ni nu har vatt här hår kör ni då hen, sku ni nu köra enna ti Rebetuared? Ja svarade jag. Ok ok ok sa gubben, då e ni ente himma forrän di morkes.

En annan gubbe, Hakwin hette han, bodde också i Hörröd, bjöd alltid på kaffe när jag kom. Jag var där alltid vid 15:00 tiden, men han satte alltid på kannan vid 10:00 tiden, sen när jag kom så hade kaffet stått och knarrat på spisen i många timmar, så det var starkt och "gott". Han köpte alltid en tårta av mig, som han sen satte på bordet och bjöd mig på tårta varje torsdag. Trots sin höga ålder, så hade han alltid lika rent och snyggt kring sig, och alltid fina fräscha blommor i fönsterkarmarna och en mycket välansad trädgård.

Johanna "Madsa" var en gammal kvinna som hade en affär i Lillehem. Det var en ren upplevelse att besöka henna och sälja bröd till henne. Hon hade en ilsken hund som hette Crischan och en katt som hette Pitter Bliss.

Det var sk. en gammal livsmedelsbutik, men på gamla dar hade hon mer gått över och sälja kläder. Kommunen tyckte väl att det var lite si och så med hygien, så de bekosta ett jätte fint badrum till henne. Kaklat och fint med ett stort badekar. Jag kom dit en dag, då ville hon visa sitt badrum för mig, och när vi kom in i badrummet kunde jag konstatera att där blev nog inte mycket badande, för på stången som duschskynket skulle hänga var det snyggt upphängt jackor och skjortor, och i badkaret var det fullt av jeans.

Jag köpte många fina kläder av henne, som jag fick billigt, så det var inte lönt och pruta

Hon var väldigt frispråkigt, och drog sig inte för och ta till svordommar. En gång sa hon att det hade varit en förbannads djävla provvryttare på besök, " ja lier inte sunna, nästa gång han kummer så ska han få ett hailaskodd i arsholled". "Den där dråvla handlaren nere i Lillehum, han e så förtrydden på maj, för ja gorr så fina affärer. Han har vadd här uppe hos maj en nött och klint gift po alla trägrenarna och när ja va ude och rev mi på en gren så fick ja giftet i mi, Ja du ser holled och ruan i pannan. Di e den drovla pibberhandlarens fel". Och mycket riktigt hon hade en ruva i pannan

som hon hade där så länge som jag kände henne.

När hon fyllde 90 år, så kum prästen och en annan kånnedövel där och gratulera henne, med en stor blomstergrupp. När jag kom dit stod blomstergruppen på disken och jag berömde den och tyckte den var fin, och hon sa, "ja den är djävligt fin, men ha ska ja ha den ti och ha göre med, va tror du jag kan ta for den".

Mot slutet som hon levde märkte jag hur hon tacklade av för varje gång jag kom dit. Jag fick bära in vatten och ved till henne, och mot slutet så hade hon affären låst, så jag fick gå in bakvägen till henne när jag skulle lämna brödet. Det var inte så kul för när man öppna dörren in till henne så spred sig en unken olustig doft emot mig, så man fick nästan hålla andan, och stannade inte onödigt länge inne hos henne. Hon hade ingen hemhjälp utan klarade sig själv in i det sista. "Himhjälp? Ha ska ja ha di ti, de e bara ude etter mina pengar. De skiter väl i maj mina bekymmer". Hon kom in på ålderdomshemmet i Degeberga, men jag tror hon var nog inte där mer än en vecka innan hon dog.

Nils Johansson bodde i Torrasteröd och han hade en granne som hette Sven "Duva" På höstkanten fick Nils alltid hem lite ved, som skulle sågas och klyvas. Sen skulle det bäras in i bränneshuset, och dessa sysslor hjälpte alltid Sven till med. Nils var lite tystlåten, men Sven var desto mer pratsam. Han berättade att under tiden som arbetet med veden pågick, så arbetade destillerapparaten i den lilla verkstaden. För var tredje korg bränne de bar in, så placerade de en flaska destillerad dryck i veden. När sen Nils eldade i stugan på vintern och bar in brännet så hittade han ju en flaska då och då. Sven fick då ett telefonsamtal, från Nils, att han hade hittat en liten krabat i brännet som han fick komma och titta på.

Långa Augusta var en jättelång tant som bodde i ett litet hus med en jätteliten gubbe som hette Johan. Hån hade alltid en lång klänning och hade alltid röd och vita fotbollsstrumpor på sig. Hon var jättesnäll och blev extra glad när hon hörde att jag fått en son, och döpt honom till Johan. Hennes man Johan gjorde korgar av virke som han hämtade ute i skogen, och han gjorde vars en korg till Johan och Daniel. De bodde långt ute i skogen och det fanns de gånger vintertid som mina bilspår var de enda som fanns på vägen från den ena veckan till den andra

Affären i Gaddaröd drevs av en gammal tant. Hon köpte grova bröd av mig som hon sålde i butiken. Jag köpte några gamla glas av henne, och varje vecka handlade jag en bit ost av henne. Stark prästost, som jag än i dag inte hittat någon som säljer. Den var stark och god. Hon frågade mig alltid när jag kom in, att "du får väl ha en bid ost me di hum, glym ente di".

Allan Göransson fru, Allie, hade fått en ny spis. En elspis. Hon var väldigt förtretad över att Allan slängt ut hennes gamla AGA spis, för den kände hon till. När jag kom dit, så hade hon brödbaket färdigt, så när som själva baket, så när jag kom in på gården kom hon och mötte mig innan jag hunnit kliva ur bilen, jag såg genom fönstret hur hon redan pratade med mig. När jag kom ut så sa jag till henne att ta allt från början. Hon repeterade vad hon sagt, och slutade med att han aldrig skulle slängt ut den gamla AGA, n. När jag kom in så var hela ugnen fylld av två bröd, uppjästa och stora. "Så har de stått nu i över två timmar och inget har hänt med bröden. Ja men du får slå till ugnen också, sa jag, ja men di har ja ju gjort. Nä sa jag och slog till ugnen och ställde upp värmen på 225 grader. Allie bara titta på mig, och var tyst en lång stund, sen sa hon, ja men lampan i ugnen lyste ju.

Möllare Lars Jönsson, som var Ally Göranssons far, hade en egen mölla i Norra Björstorp, och med honom blev det många långa och ganska heta diskussioner i hans mölla. Han var alltid i kvarnen när jag kom till honom. Det var samtal om väder och vind, politik, och krig, nåt fruntimmer diskuterades också. Det var roligt att kivas med honom, och fastän jag vissta att jag hade fel många gånger, så stod jag på mig, och för att höras riktigt övertygande sa han alltid, "Så sant som jag heter Lars Jönsson och har vatt mullare här i snart 50 år, så ska du inte kumma hid och ingbilla maj ditte.....".

När man körde och levererade bröd till kunder vecka ut och vecka in, så visste man ju exakt vad kunden brukade handla, så var det då en äldre person, så tog man detta med sig in ifrån början, sen kunde kunden ändra sig eller öka på sin beställning om han ville.

Jag hade en äldre dam i Tångdala Selma "Stina", hon var väldigt religös och läste gärna några rader ur bibeln för mig när jag kom dit. Hon brukade handla lite av varje sort både bröd vetebröd, mjuk kaka småbröd, och så skulle hon alltid ha en påse karameller som hette festblandning. En gång när jag jag in till henne med det vanliga sortimentet, så såg hon att omslaget på karamellpåsen var bytt till ett annat motiv, men det var exakt samma karameller i påsen. När hon såg detta så sa hon. " Di vitt du vel, att ja åltid brukar villa ha Festblandning. Ja sa jag det är festblandning fast de har bytt omslag på påsen. Ack hy milde tid, sa hon folk di slöss och krigar, mördar och bränner, slår ihjäl varann, hy hy, de e ente klokt som värden ser ud, och nu har di till o med bytt possen på festblanningen, ja sir bara di, hunt ska de sluta.

En annan gumma i Hjälmared, var hushållerska på en liten gård. Gubben var änkling, och de hade nog fattat lite tycke för varandra, för de var, och uppträdde som nästan man och hustru. Gumman var liten och hjulbent, och en gång när jag kom dit och backade upp mot gården, tutade gick ut och väntade, till sist kom gumman halvspringande med korgen under armen. Jag såg att hon tuggade på något. Hon riktigt välte runt det i munnen, och när hon kom fram till mig så hade honsvårt att prata. Tölla di lid, ja måste svälja ungan di ja har i mungen fost. Hon tugga och tugga, och till sist så var det precis som hon tog sats och svalde det hon hade i munnen, men det ville nog inte ner genom halsen, för rätt som det var så vände hon sig ifrån mig och började ylka. Hon klöktes, hosta och harkla och till sist stoppade hon fingrarna ner i halsen och drog upp en gulaktig lång skinnbit, och med den följde hennes löständer. Sen smäckte hon in skinnbiten i stengärdet med ett plask, bockade ner och tog upp sina löständer, torkade av dom på sitt förkläde och satte in dom i munnen igen och sa. Dråna, dövla, forbannade fasansking som inte ville ner i maven, ja nu får de ligga här ti myssen och fulana, så kommer de alltid ti nun nytta. De mättar väl allti non stackars sate..

Innan vi började leverera direkt till butiker, så skickade vi bröd och kakor till några butiker. Mot Simrishamn skickade vi det med Linjebuss. Det packades i lådor och kördes ner tillbusshållplatsen vid Artur Månssons mack och butik, vid stora vägen mot Simrishamn. En marknadsdag innan jag hade körkort skulle Pelle och jag köra ner till bussen och lämna varor. Eftersom vi hade lastat bilen med varor till vår brödrunda, satte vi packeterna som skulle med bussen uppe på takräcket. När vi kom ner till Artur Måns, så var vi ute i god tid, så sa Pelle, "Vi hinner till Kivik och möter upp bussen där, så kan vi köra bort och "kolla" marknaden också samtidigt". Sagt och gjort. Vi drog iväg emot Kivik, och det gick inte sakta, men när vi kom ner

till Kivik var paketerna på taket borta.

"Var i helvete har de blivit av" sa vi i mun på varandra. Jag besöket på marknaden fick ställas in, och i stället fick vi börja leta borttappade brödlådor. Vi körde tillbaka samma väg som vi hade kört, och när vi kom till Mellby Mejeri, så hittade vi dem ute på en åker. "Går du ut och hämtar dom?" sa Pelle. "Aldrig i livet" sa jag. För ute på åkern låg inte bara de öppnade brödlådorna, utan det hade stannat fyra stora raggbilar och runt lådorna stod ett tiotal raggare och mumsade på flätor, rulltårter och småbröd. Den gången var det inte lätt och komma hem och berätta allt detta för far.

En annan gång släppte vi delar av brödlasset i korsningen Bertilstorp Brösarp. Den gången var det min tur och hoppa av och hämta in grejorna, för det var jag som hade haft den sista kunden och inte stängt bakdörrarna ordentligt. Precis när jag hade kommit ner till korsningen, och skulle springa ut och plocka bröd på vägen, kom en stor lastbil och körde över trälådan som vi hade vetebrödet i. Träflisor, plastpåsar, och mosade flätor, åkte minst fem meter upp i luften och spred sig ännu mer över vägbanan än som det hade gjort tidigare. Det var bara att börja plocka ihop och samla in resterna. När vi kom hem blev inte Far glad denna gång heller när 1976 stängdes bageriet för första gång, för renovering av stenugnen. Agne och Dagny passade då på att för första gången ta, och åka på semester. Ingvar och Ewe Björk, Ingvars svåger som då arbetade i bageriet, hjälpte då muraren Evald Nilsson från Tolånga att sätta om ugnen.

1960 blev Agne och Dagny tilldelade Gastronomiska Akademiens diplom och ett penningpris på 1000 kronor. Det var faktiskt Fritjof Nilsson Piraten som rekommenderat juryn till detta

1985 fick Ingvar utmärkelsen Sandals Foundations diplom för att: " föra baktraditionen vidare på ett klassiskt & traditionellt sätt, utan att dra ner på varans kvalité " Han blev bjuden till Stockholm på en stor fin bankett, men Ingvar ville inte delta i detta utan han fick priset utdelat till sig hemma under mer lugna former. Trots vår höga ålder har vi aldrig lyckats erövra priset Årets företagare i Simrishamn Kommun och vi har inte ens lyckats bli nominerade, vilket många av våra kunder tycker är ganska egendomligt, för hur som helst, att driva ett bageri på samma ställe i en liten by, i 135 år i rakt nedåtstigande led i 5 generationer är klart godkänt att i varje fall kunna bli nominerad till årets företagare i kommunen, kan man tycka. På 80 talet ökade efterfrågan på frukostbullar. Vi ökade även vårt sortiment då vi bara hade vanliga franskbrödsbullar och grahamsbullar, så började vi tillverka ostbullar, källarfranskor rågbullar och rågbullar med russin. Ingvar bestämde att när tillverkningen steg över 1000 bullar per dag, så skulle en bullrivare införskaffas, så i maj 1983 var bulltillverkningen uppe över 1100 st. bullar och då inköptes en begagnad

bullrivare av Kobia, och det underlättade verkligen bullbaket.

Agne avled 1989, och Dagny 2014, och båda var aktiva i rörelsen fram till sin död 1993 började Ingvars äldste son att arbeta i företaget. Han var då utbildad bagare och konditor. Johan ersätter sin farmor Dagny, som fortsatte och jobba tills hon blev 89 år. Johan som för övrigt är ansvarig för konditor sidan, och är den i dag som tillverkar alla företagets tårter & bakelser. Johan sköter även tillverkning av bröd och bullar när de andra bagarna är ute och levererar bröd till Österlens butiker.

1996 började Daniel, Ingvars yngste son i bageriet. Han var då också färdigutbildad bagare och konditor. Han kastade sig in i bageriet med utgångspunkt på att

framställa i första hand mjuka kakor, samt att ansvara för distributionen ut till olika kunder över hela Österlen.

1999 fick Johans fästmö Linda anställning i Bageriet. Hon har utbildning inom Hotell & Restaurang branschen. Linda utbildar sig i bageriet och framställer kakor och finare bakverk som huvudsyssla.

2001 fick Johan och Linda en son som fått namnet Ludwig, och 2004 en dotter som fått namnet Hanna.

2004 fick Daniel och Jane fick en son, som fick namnet Teddy, och 2007 föddes sonen Charlie. Jane började arbeta i bageriet 2014, och sköter kontoret, samt butik och telefon.

Alla dessa för tillfället än så länge fyra barn, har, får vi hoppas på, säkrat ännu en generation, den sjätte, i bageriets historia.

Vi började fira jubileum vid 1975, när vi fyllde 90 år. Det firade vi med att vi bjöd på kaffe och tårta på våra kunder. 100, 110 och 115 års jubileum gick till ungefär på samma sätt, men 120 och 130 års jubileum var det extra pompa och ståt. Då hade vi marsch genom Mellby med Pelle i täten med Svenska flaggan och efter kom Jazzbandet Pips Blue Six som spelade "oh when the saints". Sen underhöll de framför bageriet. Vi komponerade en ny tårta som vi bjöd på som fick namnet jubileumstårta, vi bjöd även på två sorters snittar, och cider från Kiviks Musteri som Sven Ask hade fixat. I år så har vi fyra jubileum att fira. Bageriet fyller 135 år, Ingvar fyller 70 år, jag har jobbat här i 55 år och Tjoffes special fyller 50 år

Vi har i många år haft öppet hus i bageriet, när byalaget har haft julstök med tipsrunda i byn. Då har besökarna fått baka sitt eget julbröd. Ibland ha de fått baka musslor och pepparkakor, och lussekatter. Vi har haft marsipangristävling vem som har gjort den finaste marsipangrisen, vi har bjudit på kaffe och kakor, och allt har varit mycket uppskattat.

Vi har skänkt priser vid Mellbydagens auktion. Det har varit melodikryssbrunsch, Ålagille, och bakdag i bageriet. Detta har också varit mycket uppskattat.

Vi har ett eget pris Mellingspriset, till den eller de personer som under året gjort sig förtjänta av det. Priset är en statyett i plåt, gjord av konstnären Sven-Åke Ekberg MELLBYBAGAREN har öppet under hela året och framför allt under sommarhalvåret så kan man nog säga att kunderna vallfärdar till S. Mellby, för att inhandla bröd och kakor.

Ibland ringlar sig kön av kunder till den lilla butiken, långt ut på vägen.

För att hinna med alla kunder och beställningar måste vi hela tiden vidareutvecklas, och ta hjälp av allt fler moderna maskiner.

2010 överlämnade Ingvar rörelsen till sina söner som då började med att göra en större renovering. Nytt tak, kontor och lager inreddes på ovanvåningen.

Ytterligare renovering gjordes vintern och våren 2019, då packeridelen helrenoverades. Kök, toalett och omklädningsrum installerades

Men trots all denna nysatsning så är recepten och smaken på bröd & kakor sedan ursprunget då bageriet en gång startade. Det senaste tillskottet i brödsortimentet är levainbröd, och rödbets/grötbröd. Tillverkning av fröknäckebröd och kumminknäcke startade också en bit in på 2010 talet

Utanför bageriet, finns en liten ute servering där man kan dricka kaffe, kakor, inköpta i butiken, detta har också blivit allt mer uppskattat av kunderna.

Tillverkning av praliner görs också i mån av tid, mest på vinterhalvåret. Flera år har Kristianstads sjukhus beställt pralinaskar och pepparkakor till sina anställda genom

oss. Det handlar om en 200 st. stora pepparkakshjärtan och s:a 150 pralinaskar. 2019 fick vi beställning på nästan 1000 st. påsar fröknäckemix av Carping Holding AB, som de skulle ha i presentförpackningar till sina anställda, leverantörer och kunder.

Att tillverka en Mellbykavring är en ganska lång process.

Man börjar med att "skålla" hundra % rent rågmjöl, som får stå över natten, tillsammans med surdeg (en bit deg som sparats från förra baket) dagen efter tillsätts jäst, salt och sirap, och mer ren rågmjöl. Bröden bakas två och två, ett bröd ovanpå det andra, där av får vi fram ovankavring och underkavring. Bröden står inne i ugnen och bakas i två timmar.

Därefter skiljs bröden åt och torkas i ytterligare 30 minuter. Detta gör att brödet får en hårdare skorpa och att man förlänger hållbarheten på brödet väsentligt.

Kavringen kan vara lite besvärlig att skiva de första dagarna, men efter c:a 3 dagar går det bra att skiva den. Kavringen är som bäst mellan den 3 och 10:e dagen, men håller sig fint ätbar i upp emot 3 veckor, beroende på hur man förvarar den. Sätten är många, men den förvaras bäst i plastpåse i kylskåp. Eftersom brödet innehåller endast rågmjöl kan den vara lite besvärlig att skära. Ibland finns sprickor i brödet, och då får man försöka att skiva från ett annat håll. Ett bra sätt att skiva brödet på är att man delar det på mitten, och sedan skivar det från änden och mot mittendelen. Skivar man brödet som vanligt går det bäst om man skivar det med bakskorpan emot sig.

Mellbykavring äts bäst till sill och ägg, men den kan även med fördel ätas tillsammans med rökt korv, ost av olika sorter, Kalles kaviar, leverpastej, leverkorv, eller till en gångbar delikatess som "gubbröra"

Ett recept på Mellbykavring som Dagny gjorde alltid till oss när vi var små är:

Man bryner lätt en skiva kavring i rikligt med smör en mycket kort stund. Därefter tar man upp brödet från järnet och lägger hackad rå lök på brödskivan. Ovanpå löken lägger man ansjovisfiléer. Sen skiljer man ett ägg från gulan och vitan.

Man vispar vitan hårt, och spritas den sen på brödskivan ovanpå ansjovisen. Lämna ett litet hål i mitten av vitan, och sätt in mackan i en ugn en kort stund, tills man ser att vitan ändrar färg i toppen, absolut inte för länge, en 3 – 4 minuter bara

Tag ut mackan och lägg försiktigt ner gulan i fördjupningen i vitan. Vrid några tag med svartpepparkvarnen och garnera mackan med klippt gräslök, och njut tillsammans med en snaps och en kall öl

Det var en liten sammanställning om det lilla 135 åriga bageriet som ligger på backen i den lilla mysiga byn Södra Mellby, 4 km söder om Kivik, mot Simrishamn.

AB Mellbybagarna har tillverkat och sålt Mellbykavring i över hundra år

Vi hoppas du skall tycka om ditt nyinköpta bröd

hälsningar

AB Mellbybagarna

13 Esbjörnssons

I lilla huset här bredvid bageriet bodde snickaren, likkistmakaren och kyrkovaktmästaren Måns Esbjörnsson.

Han var en mycket omtyckt kyrkvaktmästare, och var en mycket prydlig man, då han med sina stora vita polisonger, skred fram på gången i Mellby kyrka.

Kyrkvaktmästare var Måns från han var 60 år tills han fyllde 90.

När Måns fyllde 90 år, fick han en korgstol i present av kyrkorådet, och när han fyllde 95 år, fick han en stor krokan av församlingen som var bakad och gjord av Arvid Nilsson på Moriabageriet i Kivik.

Måns berättade att under sin tid som kyrkvaktmästare passerade många präster och klockare. Prästen Falch döpte honom, Cöster konfirmerade honom, sen kom Althin, gamle Wennerberg, Thulin, unge Wennerberg, och till sist Magni Andersson. I sin ungdom fanns ingen handlare i Mellby och bara en i Kivik, så de gjorde sina mesta inköp av judar och knallar.

När Måns Esbjörnsson slutade sina dagar var han 96 år och överlämnade då hus och rörelse till sonen Gottfrid, och hans fru Emma.

De fick en dotter som hette Inga-Mia. Hon gifte sig med en lantbrukare från Spjutstorp Erik Persson. De fick två döttrar.

Gottfrid var också en mycket duktig finsnickare och tillverkade dörrar och fönster, men huvudsysslan blev liksom sin fars, att han gick ut och tog mått på avlidna och så tillverkade han likkistor.

Ovanför dörren finns fortfarande fönstret kvar som Måns Esbjörnsson tillverkade då han byggde huset.

Familjen Sune och Louise Brahed och barnen Kerstin och Bengt, köpte huset på sextiotalet och hade det som sommarhus fram till parets separation, då frun Louise ensam tog över huset, som hon bodde i fram till sin död. Då sålde barnen huset till en familj från Lidingö.

I dag är huset åter sålt till Eva och Åke Gilck, som tidigare startade, och var länge ägare till Restaurangen Blåsingsborg i Svinaberga.

14 Gamla posten

Nu har vi kommit fram till ett hus som ägdes av Oscar och Eva Libgott, byns allt i allo.

Han byggde huset själv i omgångar, allt eftersom han fick tillgång till virke och pengar. Oscar var antecknad som tunnbindare, mjölnare. Han var enligt egen utsago cirkusartist, och hade uppträtt på cirkus bl.a. i Hamburg. Han var även maskinist vid Mellby mejeri, mjölnare på Bergdala kvarn. Han var kyrkvaktmästare, han tillverka tavelramar, han tapetserade och målade. Oskar var även kyrkvaktmästare, mjölnare, maskinist vid Mellby tröskbolag och Mellby mejeri, murare, snickare och efter 1925 även tillverkare av s.k. Drittlar, (smörtunnor) till Mellby mejeri.

Oskar började dock sin befattning som lantbrevbärare på linjen Simrishamn – Kivik, med tre turer i veckan. Till en början med hästskjuts men Libgott inköpte så småningom även en liten Citroën paketbil. Hantog sedan med sig posten till Mellby och hade eget postkontor i huset också

Här lästes och gick posten noga igenom, och placerades i olika fack, där byborna kom och hämtade sin post. Värst för frun Eva, var det när prästen reste bort, för då skrev han hem till frun på latin, och det retade sig Eva på för då kunde inte hon läsa vad han skrev.

Postkontoret i Mellby hade t.o.m. egen poststämpel.

Han var låghalt och det hände ibland att vi småkillar retade Libgott för detta. Men han tog inte illa upp för detta, utan spädde i regel på och berättade för oss vad som hänt. Men det var aldrig samma sak som berättades. Ibland var det att han trillat vid backen på Tegelbacken i Stockholm, ibland var det på en kvarn i Öland ibland var

det i Nyhavn, när han dansade med en hora på bordet, men de flesta gånger var när han uppträdde på cirkus i Hamburg. Han sa " Det kan ni ge er fan på att när man satt där upp under kupolen såg folk ut som myror. Jag föll, men hade sinnesnärvaro att vända mig i luften så att jag kom ner med benet först och bröt det då". När broder Fritz kom från sitt uppdrag på sjön blev det fest

15 Mellbybagarens bostad

Här in på denna lilla väg kommer vi till Mellbybagaren, s bostad. Detta har varit en större gård med uthuslänga, stall och loge mot norr. Anders och Angeliè rev och byggde till när de gifte sig 1913.

I ett rum hos Anders och Angeliè bodde under några år en gumma som hette Hanna "Trulsa" för det mesta kallad Trulsan. Hon var lite en sk. "klok gumma" men i själva verket var det så att hon inte kunde ta hand om sig själv. Det gjorde Anders och Angeliè på uppdrag av kommunen utan ersättning. Innan tiden hos bagaren, s bodde Trulsan i en liten stuga vid Simrishamnsvägen i Tångdala, strax innan Evald Håkanssons gård, eller Barnens gård. Byns barn skyndade sig förbi stugan de hade stor respekt för den trollkunniga Trulsan.

När Agne och Dagny gifte sig tog de över huset och Angeliè som då blivit änka flyttade upp i bageriets bostad. Agne och Dagny rev stallen på 50-talet och renoverade huset

Här bodde de fram till Agne, s bortgång, och Dagny bodde kvar några år, för att sedan sälja huset till sitt barnbarn Johan, som flyttade in här tillsammans med sin fästmö Linda.

Johan och Linda har på senare år gjort stora renoveringar, mest inomhus. De är i dag ett par, äger huset, och har tillsammans två barn, Ludwig och Hanna.

Anders Månsson
Hanna Persdotter
Son

Anders Andersson
Angeliè Andersson
Son

Agne Andersson
Dagny Andersson kom från Grevlunda
Son till Agne och Dagny

Per-Anders Andersson
Margaret Andersson kom från Gärsnäs
Söner till Per- Anders och Margaret
Krister tagit namnet Ekblad flyttade till Simrishamn

Rickard Andersson flyttade till Simrishamn
Son till Agne och Dagny

Ingvar Andersson 4:e generationen Mellbybagare bor i Kivik
Gertrud Björk inflyttad från Smedstorp

Son till Ingvar och Gertrud

Johan Andersson 5:e generationen Mellbybagare bor i huset Sträddet nr 4

Linda Svensson inflyttad från Smedstorp
Barn

Ludwig och Hanna
Son till Ingvar och Gertrud
Daniel Andersson 5:e generation Mellbybagare bor i Marias Strädde
Jane Dahl inflyttad från Gröstorps
Barn
Teddy och Charlie

16 Nils Perssons

Så har vi kommit fram till "Spillemannen" Nils Persson.

Han var son till Per Persson och bror till August "Spilleman", vars hus vi kommer till lite senare. Han var även snickare och slaktare.

Det värsta var, att han var så förfärligt glömsk, så när han hade bedövat grisen hade han lämnat kniven hemma, som han då fick springa hem och hämta, samtidigt som han rabblade ramsan "*oj oj oj jag glömde kniven, måste springa hem och hämta den*"

Detta blev ett känt talesätt i byn

Nils blev 85 år, och på slutet blev han inte så noga med hygien. När han någon gång tvättade skjortan doppade han den i pannvattnet och gick ut och slog den i väggen några gånger, sen va skjortan tvättad.

Nils tog lika lätt på den kroppsliga hygien. Men när han så småningom kom till ålderdomshemmet, så tvättade de honom grundligt, men detta tålde inte Nils, för strax efter rengöringen dog gubben.

Erik och Hulda Månsson köpte huset, och bodde i här tillsammans med dottern Inga och sonen Tor-Åke. De bodde här till mitten av 60 talet, då de sålde huset till Sigfrid Svensson, som flyttade hit ifrån Bästekille Backar, när hans fru Hilma gick bort. Sigfrid ägde det fram till sin död, då dottern Ann-Marie Svensson övertog det. Ann-Marie arbetade i många år på Kristianstads lasarett.

17 Mellby småskola

Här till vänster ser ni byns småskola som togs i bruk 1907.

Entreprenör och byggmästare var August Nordin från Bästekille.

Invigningen av småskolan gjordes av kyrkoherde E Thulin i närvaro av skolrådsledarmöter och föräldrar.

Första lärarinna var en fröken Johanna Viberg från Veberöd.

Hon hade hand om klasserna 1 – 3. Hon undervisade ensam i alla ämnena, Och var till och med ute och lekte med barnen på rasterna.

Hon var en hejare på att jonglera med bollar. 4 – 5 st på samma gång var en bagatell för fröken.

1938 blev det kantorsbostad, och den första kantor som flyttade in var Klara Klockare Persson, som var kantor i Mellby och Vitaby i många år.

Hon gav pianolektioner, fram för allt till barn, så hon lärde många barn att spela piano. Till och med jag och min bror Pelle lärde oss att spela piano för Klara

Kantorer som har bott här efter Klara är:

Åke Johansson

Bo Ewald

Åke Lindh

Nils Guttorp

I dag bor Nils-Bertil Olsson med fru Truls huset

Parets vuxna son Nils har flyttat hemifrån.

18 Mellby smedja

I gamla förteckningar står:

Mellby smedja som kyrkan lät bygga gav 20 skilling i landgille.

Smedjan har funnits i Mellby i många år. Det har funnits dokument, sedan 1569 års landebog, att då bodde i Mellby en man som hette Per Skinder, och var ägare till smedjan. Vem som sedan har varit ägare till smedjan vet ingen förrän 1842. Då flyttade en man smeden Bengt Löfgren in i smedjan. Hans son Nils Löfgren övertog smedjan efter sin far 1860. Då denne dog flyttade smeden Ola Svensson från Tommarp in i smedjan. Han hade tidigare varit verksam i Simrishamn.

Ola Svensson hade fyra barn. Gottfrid och Sigfrid som var tvillingar, Edvin och Frida. Gottfrid hade rörlägningsfirma och Sigfrid hade cykelaffär i Vitaby. Rörelsen övertogs så småningom av hans son Edvin Svensson och hans fru Emma. De fick fyra barn Doris, Solveig, Börje och Malte. När Emma gick bort så flyttade Edit Persson född Rydén in till Edvin som hushållerska. Edit kom från Björstorp och var gift med en man som hette Alrik Persson. De hade tre barn med tillsammans, Neri, Agne och Anna. Neri bodde i Svinaberga en tid tillsammans med Tênhagen, och fick tre barn. Sven-Erik, Barbro och Tore. Anna bodde på Kivik där hon gifte sig med Ernst Svensson, och de fick två barn, Bosse och Rita. När Edits man Alrik avled så levde Edit ensam i en del år och då fick hon en son med en redan gift man som hette Engström. Frukten av detta resulterade till en son som döptes till Bengt. Smedjan var en betydande rörelse med två anställda arbetare s.k. gesäller samt en lärling.

Här skoddes hästar och beslogs vagnar, renoverades cyklar, och såldes nya av märket eget märke. Kol, koks och bensin försåldes också här.

Edvin drev även i bilismens ungdom trafikrörelse och körskola.

Under senare år inköptes tröskverk med traktor och halmpress, med vilka där utfördes tröskning åt lantbrukarna.

Här var även diverse affär. Man kunde köpa bestick och mycket, mycket mer och som sagt tidigare även cyklar av eget märke.

Mitt på gården här framför smedjan fanns en stor kastanj, som Edvin band hästar som skulle sko, s.

Jag minns postbilen, som kom till by, en röd Opel Olympia som kördes av Vile Holm. Han brukade stannade till i smedjan, och en gång när han skulle köra därifrån var det tre starka män som lyfte upp bakändan på bilen, Holm han gasade men kom ingenvart

Det var Edvin, Malte och Börje, starka gossar, som lyfte Holms bil i bakändan.

När Edvin sålde smedjan så flyttade och övertog Fridas hus lite längre ner. Där bodde han några år för att så småningom flytta till Kivik. Då sålde han huset till sin son Malte som gjorde en helrenovering av huset. Smedjan såldes till en familj från Östergötland, som bedrev målerifirma och var ute och målade hus och fabriksbyggnader, men så småningom flyttade George Svensson in i smedjan.

George övertog Erik Månsson, s och Malte Svensson, s verkstad längre ner i byn. I dag ägs den gamla smedjan av Carl-Johan och Lena Rydell, som har huset mest som sommarbostad.

19 Axel Nils

Axel Nilsson byggde nästa hus när han pensionerade sig som bonde. Han och hans fru Augusta drev gården här bredvid.

Axel var ju lantbrukare, men var även en duktig snickare.

Han gjorde vagnshjul, kälkar och mycket annat.

Augusta var en mycket parant dam, alltid välklädd med stora väldiga hattar med både fjädrar och frukter i. hon var en mycket snäll dam, men ville gärna att vi barn kallade henne tant Augusta. Hon tog gärna också upp ett pekfinger i luften, och sa att vi skulle uppföra oss väl, och helst tänka lite på vår Herre och skapare.

Augusta var över till Amerika på 50-talet, en stor resa med Gripsholm.

Hon berättade för oss småpågar om det stora landet i väster. Vi fick ofta guldpengar av henne, som hon hade med sig från resan, guldpengar med choklad.

De hade en kort tid två finska krigsbarn som hette Atos och Lauri.

När Axel dog 1946 bodde änkan Augusta kvar i huset i många år, och när hon flyttade till ålderdomshemmet hade hon auktion av lösöret och sålde huset 1969 till Per-Anders och Margaret Andersson.

Axel dog 1946 och Augusta dog 1972.

Pelle och Margaret äger huset än i dag, och har gjort stora reparationer både inne och ute. De har två söner Krister och Rickard. Krister bor i Gröstorps och Rickard bor i Simrishamn.

20 Holgerssons

Södra Mellby nummer 20.

Det var en total areal på 17,3 hektar varav 9 hektar åker.

Mangårdsbyggnaden uppförd 1862 efter brand, senare renoverad.

Stall uppförd 1862 hjälm omkring 1890, svinhuset byggt 1931.

Då fanns det enligt uppgift 2 hästar 7 kor 5 ungdjur 15-20 gödsvin och 25 höns.

Före Axel Nilsson innehades den av Johan Olsson och därför av Ola Persson

Som övertagit den efter sin fader Per Olsson.

Axel Nilsson född 21/3 1885. Son till Per Nilsson o. h. h. Hanna född Lassen.

Gifte sig 1912 med Augusta Ekberg, Augusta var född 26/6 1884.

Det var ett lantbruk som efter den tidens mått mätt var ett ordinarie lantbruk.

Ivan och Blenda Holgersson köpte gården i början av 1940 talet och bodde här tillsammans med barnen Bo, Hans och Björn De drev denna gård i många år.

Det fanns tre hästar på gården, ardenner alla tre.

Gårdens första traktor var av märket Lanz, en Tysk diesel med tre cylindrar.(Tändkulemotor) vilket betydde att den skulle förvärmas med blåslampa.

Sedan tog man av ratten, satte den i svänghjulet, vevade runt några varv

och hade man då tur så förhoppningsvis startade den.(Med ett bolmande och

rykande). De var ju så att när man väl fått igång den, så fick den ju gå hela dagen.

Men så kom 50 talet, och 1951 köptes en ny traktor, då hade Ferguson kommit till Sverige. Detta var mer eller mindre en revolution, det var en modern traktor, med hytt och diverse moderniteter, så nu hade hästarna gjort sitt, så de såldes nu av.

På mitten av sextioalet flyttade paret med barn till Bjuv, där Ivan fick jobb på Findus. Gården drevs sedan som jordgubbsodling av Bertil och Signe Henriksson, men om de ägde denna då, vet jag inte. Gården köptes av Mats och Gunvor Frej, som ägde den i ett tiotal år. Marken var då sedan länge avstyckad. De sålde gården vidare till Konstnärerna Henningsson, som bara ägde gården i något år, då de sålde den vidare till Anders Bom, med familj, som också bara bodde här i några år, för att sedan sälja den vidare till Lars-Wiking Henriksson vars fader Wiking Henriksson flyttade in, och bor här i dag. Idag ägs gården av Ylva och Mats. Ylva har Atelje och driver målerikurser. Hon har även Yoga sommartid

21 Holgerssons Svinahus

I detta hus har det varit svinahus, det byggdes 1931 och tillhörde Holgerssons gård. Här inne fanns tre boxar vid varje sida av mittgången. Här fanns även plats för kalkoner, och gäss. Här fanns en suggor, och nästan någon sugga som alltid var grisfärdig. På gården fanns även en galt. Till denna galt kom oftast många av traktens bönder med sina suggor istoppade i små träburar bak på traktorn, för att få dessa suggor betäckta av galten. Språngavgiften, som det hette var 8: -, och det var bra betalt i början på 50-talet

Uppe på loftet fanns förvaring av säd, dels i säckar, men även i lösvikt. Dessa säckar bar tröskfolket från tröska upp på loftet. Inga dåliga vikter. Säckarna vägde 100 kilo. Det var alltid en stor dag när tröska kom till byn. Alla byns ungar flockades kring maskinen. För det mesta var det Einar Henriksson som kom dragandes med tröska med sin stora gröna rykande traktor av märket Bolinder Munktell. Sen ställde han upp tröska, och riktade in så att allt blev så rakt som möjligt för alla remskivor och svänghjul. Detta var en konst som Einar behärskade. Einar hade alltid sina två andra bröder också med sig, Egon och Eskil. De var alltid klädda i overall och kepsar neddragna nästan till näsan och Med jätteprillor instoppade under läppen. Här utanför var en stor grop som man fyllde med restprodukt av betor, så kallad betmassa, som var foder till korna vintertid. Utav sockerbetan utvanns även melass, en kolsvart trögflytande massa som ungefär sirap. Detta beställdes på 100 liters träfat och serverades till kossorna ovanpå halmen som de åt. Kanske för att det skulle smaka lite bättre, och sen hade det kanske viss inverkan på mjölken. Det slaktade alltid hemma, och det fanns en man i byn som var mycket skicklig på detta, nämligen Algot Eriksson, en mager men till synes frisk man, pratade hela tiden, ofta med en blodig kniv i munnen. Men de var ju inte konstigt att gubbarna

var på gott humör, det inmundigades destillerade drycker innan slakten börjades. Kaffegök var mer eller mindre obligatoriskt innan slakten tog sin början. Grisen bedövades för de mesta med ett rejält slag i pannbenet mellan ögonen, därefter hissades den upp i taket med bakbenen före. Algot var snabbt framme med kniven och med ett välriktat snitt i halsen så rann blodet ut. Då skulle nåt kvinnfolk stå bered med en spann för att samla upp blodet, samtidigt skulle det vispas med kraftiga rörelser,(med lite smör i) blodet fick ju inte stelna eller koagulera. Blodet användes för tillverkning av bl.a. svartsoffa.

Vatten kokades i en ångpanna som fanns i ett litet rum som låg innanför själva grisastallet.

Algot tryckte ner armbågen i baljan för att känna efter om det höll rätt temperatur, 60 grader var enligt Algot den temperatur som behövdes, då var de lättare att få bort grisaborsten eller håret. Sedan var grisen ren och fin, färdig för uppstyckning i olika bitar. Allt gjordes i svinastallen.

Svinastallet har används till mycket, nackat hönor, gäss, ankor och kalkoner. Man kan ju säga... konstnärer av olika slag har verkat i denna stall.. ej att förglömma Algot..

På sjuttioalet köpte Leopold Fahre huset, och renoverade upp det och byggde till, som det ser ut i dag. Dom hade det som sommarhus kombinerat ateljé, eftersom Leopold var en berömd konstnär. Tyvärr blev Leopold sjuk och avled, och Yvonne Fahre ägde huset i några år, men sålde sedan det till Robert och Carina Kavaljus som äger huset idag.

22 Tilda Spilleman

I detta hus bodde Tilda Spilleman.

Varför Tilda kallades för Tilda Spilleman, var som det är sagt till mig, att August hennes man trakterade munspel, och var allmänt musikalisk.

August och Tilda var allmänt kända som snälla och vänliga.

August såg man ofta komma gående neråt allén med sin stödkäpp, August hade tjocka glasögon, lika tjocka som bottnarna i en ölflaska.

De hade ett utomordentligt bigarråträd med stora röda bär, som vi fick plocka av, om vi frågade Tilda riktigt snällt och med lite tindrande ögon.

Annars var inte August och Tilda några människor som gjorde så mycket väsen av sig.

Tildas o Augusts dotter Hulda och hennes man Edvin, hade sitt hus om man gick vägen ner mellan Smellbyrepmekverkstad som många kallade det, och handlare Petersson, s affär

Marabou Harry Andersson som han kallades, för han var försäljare i choklad, köpte huset och efter hans död tog sönerna Anders och Per över det.

De sålde huset till Svante Malmgren, sommargäst som ägde det i några år.

Margareta Larsson köpte huset av Svante 2015.

23 Inga och Göstas

Här bodde Gösta och Inga Andersson, när jag var liten och växte upp i Mellby.

Här bodde även Alf-Göran tvillingarna Kent och Gert, samt Iréne.

De flyttade så småningom härifrån till Rörum, och då köpte Ahlefeldt huset. Han sålde det till Bertil och Pamela Nite. Bertil dog en alltför tidig död, och Pamela ägde huset några år efteråt, men sålde huset vidare till Benny och Gunnel Frengen. 2016 sålde de huset till

24 Alvins Snickeriverkstad

Nästa hus är Alvin Perssons snickeriverkstad. Han bodde här tillsammans med sin fru Karin och barnen Ingvar och Lena. Alvin startade sin snickeriverkstad vid 1930 talets början. Här fanns flera anställda, och hade efter dåtida förhållande en mycket modern maskinpark. Han utförde t.o.m. en del större arbeten han tillverkade större kvarnar som levererades till orter längre bort och till spannmålsfirmor. En och annan fönsterruta kraschades, och då var det bra att ha en häutig snickare i byn, man kunde kalla på. Alvin var vikarierande slöjdlärare vid Kiviks skola, när ordinarie lärare var sjuk. När Karin avled sålde han huset och flyttade till Kivik. Idag äger Ron Eyerma och Johanna Esseveld Huset och har detta som sommarboende.

25 Barnmorskehuset

Här i detta huset bodde barnmorskan, eller jordemoran som hon kallades. Hon hette Elna Nilsson och var gift med muraren Sven Andersson. De fick själv fem barn, varav två dog i tidig ålder. En av sönerna var Fanjunkare Magnus Svensson som bosatte sig längst upp på Mellby backe, vars hus vi har passerat tidigare. Storken på huset som bevittnar om att det tillhört jordemoran, sitter fortfarande kvar vid dörren. Elna hade ingen formell medicinsk utbildning utan hon hade endast erfarenhet av livet och egna upplevelser vid förlösning. Hon var en sk. klok gumma, med magiska krafter, och ovanlig kunskap, som gick i arv till sina döttrar Christina och Johanna, som flyttade till andra orter. Elna hade stor kännedom om örter och deras användning som läkemedel. Bärodlares Nils och Nelly Asp med barn bodde här i många år. Här hyrde också Erik och Ester Andersson och sönerna Sven-Erik och Lars, innan de flyttade ner till den nya skolan där de hyrde lägenheten i lärarbostaden, på andra våningen. Senare köpte August och Hilda Jeppsson huset, när deras dotter Anna och hennes man Knut övertagit gården på Prästvågen. Efter att Hilda avlidit bodde August kvar ensam några år, och efter hans död, sålde Anna huset till sommargästerna Lars och Maud Rückert från Stockholm. De gjorde en helrenovering av det gamla huset, och inredde uthuset till bostad. Idag ägs huset av Mats och Pernilla

26 Mellby Gamla storskola

Mellby, s första storskola tillkom genom en gåva från professorskan Marie Fahlén på Esperöd, s Herrgård i Kivik. Byggnaden var då uppförd som idag av gråsten. Byggnaden hade dock halmtak, och gavlarna var träbeklädda. Detta förstördes dock under en brand 1851.

Efter återuppbyggnaden som blev som huset ser ut idag, kallades skolan för stenhuset.

Till en början fick inte alla barn plats i Stenhuset, utan eleverna indelades i en vinterterterskola och en sommarskola. Föräldrarna fick erlägga 1 riksdaler i terminsavgift för varje barn som gick i skolan.

Inredningen i skolsalen var bl. a inrättad med tresitsiga bänkar.

Den siste läraren i Stenhuset var Erik Jönsson, som övertog befattningen efter sin far Ola Jönsson.

Erik Jönsson fortsatte att undervisa i den nybyggda skolan som ligger nere vid stora vägen.

Kjell Bertilsson köpte huset på 70 talet och drev smedja här. Han gjorde även beställningsjobb på trappor och trappräcken.

Skolan ägs idag av Familjen Björnberg

27 Mjölkbordskorset

Här i korset låg förr i tiden ett stort mjölkbor, som var i min tidiga ungdom en samlingsplats för ungdomarna och barnen.

Det var ju naturligt väs ett ställe där bönderna satte sina mjölkkanor med mjölk i, för att sen mjölkatskjutsen kom och hämtade, och körde till mejeriet. Han som stod bak på flaket och langade kannor hette i våra munnar för kannedängare.

Ett farligt jobb, som nog inte hade varit tillåtit i våra dagar.

Nedanför är Byalagets gamla byaplat.

I min barndom fanns inget byalag, men jag kommer ihåg att på denna plats firades några år midsommarafton här. Jag kommer även ihåg att här spelades fotboll.

Ett minne som jag har är att det pågick fem eller sjukamp mellan barnen här samtidigt som de spelade fotboll. På plats fanns i alla fall en senapskula att stöta kula med. Över stengärdet klev Ivan Isacsson. Någon rullade kulan till honom och sa.

"Kläm till här Ivan" Och det gjorde Ivan, men det slutade som ni förstår inte så bra.

När man stod här såg man mycket folk passera.

Annars Arvids påga kom med sin splitters ny inköpta Volvo Amason som var i deras ägor i många år. Den finns för övrigt bevarad på bil kaféet i Tomelilla.

När mjölkbordet och grästrekanen togs bort, flyttades ungdomarnas samlingsplats ner till Artur Månssons automat, vid stora vägen.

28 Killan och Mellby jättesten

I källan kan man dricka friskt svalt vatten. Detta var ett viktigt ställe för byborna förr i tiden. Här hämtade man allt sitt vatten, innan man hade egna brunnar.

Sen har det alltid funnits en del skrönor om källor och vatten.

Det berättas att en man som hette Hans Olsson hade en gång varit på gille.

På kvällen när han gick hem och passerade källan fick han se ett ljus, som liknade lågan på ett stearinljus. Den flyttades hit och dit över vattnet men syntes även på torra land. Detta påstås att det är en lantmätare, som under sin livstid mätt orätt och nu går igen och mäter, så det skall bli rätt. Det är faktiskt inte så länge sedan som denna låga observerades sist.

Stenen här innanför killan är ett minne från forntida bråk mellan Stenshogubben och Mallabjer. Mallabjer bodde på toppen av berget ute i Kächet.

Malla hade fått en väldigt ful dotter som hon ansåg absolut inte kunde bo hemma. Hon placerade denna stackars lilla flicka just här inne på toppen av denna lilla kulle. Hon ansåg härmed att på detta lilla berg kunde denna fula lilla flicka växa upp och bilda sitt eget hem. Nu bar det sig inte bättre utan en gång när Malla var ute och kallade in sina getter med en klocka som kunde höras genom sju häraden, och då hördes ända till Stenshuvud, och Stenshogubben.

Eftersom detta var det absolut hemskaste denna varelse kunde höra så blev han så irriterad en gång så han kastade en stor sten som skulle träffa Malla på Mallabjer. Nu riktade han den stenen rent fel, så den landade just här där den ligger i dag. Oturligt nog var, att just när den landa var Malla, s dotter just ute och samlade ved. Hon träffades av stenen och omkom under den.

Nu blev det så att när döttrar till jättar, omkommer så tragiskt, så händer något märkligt. Denna lilla fula flicka förvandlades till pyssling, och inte en utan 27 st. Dessa pysslingar blir härmed också odödliga, och därför så härskar här under stenen fortfarande 27 st. pysslingar. Det är sagt att om en människa som har gjort sju stycken goda gärningar antingen till en människa eller, något djur, på 27 dagar, och efter solens nedgång ställer sig på jättestenen Mellby, så skall stenen flyga upp på en silverpelare och de 27 st. små pysslingar kommer att dansa under den. Prova själv detta någon gång.

29 Emmas änne

Alfred, Johanna och Emma.

Detta huset inrymde tre lägenheter

I den mittersta lägenheten bodde skomakare August Engström med hustru Johanna. Folket i byn tyckte det var trevligt att gå till August innan skorna var färdiga, för då brukade August berätta historier hämtade direkt ur levande livet. Mitt i berättandet kunde Johanna komma in och säga att "nä nu Ågust här hade du fel för så va de ente" och så berättade Johanna om den sanna historien.

I den östra delen bodde Alfred Andersson.

Alfred var ofta på dagsverken i byn, och hjälpte till med olika göromål. Han kunde mura, snickra, gräva, räfsa och lägga plattor, så det var många i byn som anlidade honom som hjälp med div. göromål.

I den västra bodde Emma Persson där av kallades huset "Emmas Änne".

Efter att Engström flyttat från byn, så flyttade en tant vid namn Johanna Svensson in i lägenheten. Hon var allmänt kallad "Johanna Bråtta" för när hon gick, gick hon alltid i snabb takt. Och hon var ofta ute och gick långa sträckor.

När Alfred dog, revs hans del av huset, Henning Hallin flyttade in i Johannas del och Ingrid från Malmö köpte Emmas del.

När Henning dog köpte Ingrid huset för att efter några år överlämna det till sin son Torkel, som äger det även i dag.

30 Manne i svängen

Här bodde två sömmerskor som var systrar och hette Margareta och Anna. Dom sydde kläder både till kvinnor på orten och till utsocknes Dom var mycket noga med utprovning av plaggen de sydde till kunderna. Det berättades att om så kunderna

svimmade under provningen så lades de på soffan där provningen slutfördes. Allmänt kallades sömmerskorna för "Bolorna".

Asta och Manfred Nilsson köpte huset och bodde här i många år tillsammans med sonen Alf-Åke. Manfred Nilsson var för övrigt kyrkvaktmästare under en del år. Gabriel och Hans Jürg Geist köpte huset och bodde här i några år. Huset bytte ägare flyktigt några gånger, tills Kristina Ekelund köpte huset. Hon bodde själv i huset några år, tills hon byggde sitt hus vid tomten bredvid. Hon hyrde ut huset några år, och sålde det sedan 2017 till Tobias och Charlotte.

31 Likvagnshuset

I detta hus förvaras Mellby kyrka, s likvagn. Ägare till huset är i dag Mellbybyalag. Likvagnen kördes alternativt av olika bönder i byn som hade en passande häst. En del gånger kördes den av Emil Ohlsson Mellby 6, och ibland av Isak Nilsson Mellby 28. Efter att Isak slutat som lantbrukare tog sonen Nisse över jobbet som likvagnsförare. Nisse var ung och framåtsträvande och ville en gång göra en förnying av likvagnen och dess följe

Elna sa när Nisse kom hem. Du borde skämmas Nisse, forsla ett lik po likvojen genom byn me den röe traktorn

32 Isakas eller Mellby nr 28

Denna gård uppfördes 1601, och hade varit i släktens ägor i mer än 300 år. Den förste ägaren hette Sven Olsson, och den siste ägaren i släkten var Nils Isaksson och han var då tionde generationen.

Gården tillhörde det fåtal gårdar som undgick utflyttningen vid enskiftet 1806-1811. Det var en fyrängad gård ifrån början.

Här på gården bakade Elna Nilsson spettkakor till bygdens alla högtidsdagar på 30- och 40-talen. Hon hade lärt sig yrket av sin svärmor som var inflyttat från Eggelstad och förde yrket med sig till Mellby.

Elna bakade kakorna över öppen eld, och för att få dem riktigt fina och goda skulle det vara torr fin bokved till elden. Det var inga små kakor precis, 3 – 4 tjug ägg var vanligast. För en tre tjogs kaka var arbetslönen 6 kr 1943. Högst tre kakor kunde hinnas med på en dag. Det var inget enmansarbete Hon måste ha hjälp av övriga familjen då allt arbete utfördes manuellt Att vispa 4 tjug ägg krävdes sin kvinna. För att få rullen som spettkakorna bakas på att rotera, måste den dras för hand. Det arbetet utfördes av dottern Gulli eftersom hon var äldst av döttrarna. I min barndom så bytte vi i bageriet ägg med varandra.

Elna använde äggulorna till spettkakor och vi i bageriet använde äggvitorna till marängar.

1958 vid Fotbolls VM visade Isaksson verkligen sin gästfrihet. Jag minns att vid flera tillfällen så befann sig 30 – 40 personer inne hos dem för att tillsammans titta på fotbolls VM eftersom de var ganska få som ägde Tv på den tiden. Gästerna blev alltid serverade kaffe och nybakade kakor i pausen. Och saft och bullar till de besökande barnen var mycket viktigt.

Detta var nog för övrigt denna gård i byn som var underlag för flest fester.

I dag ägs och drivs gårdens fruktodling av Peter och Anita Johansson, som köpte gården 2009.

33 Byaplatsen

Denna plats kallades allmänt för Pilehaven, och är idag byns samlingsplats. Denna plätt skänkte Nisse och Gulli till byalaget 2007, och här har Mellby byalag sina träffar.

34 Nyhem Per Svens

Denna gård ägdes av Per och Johima Svensson, som drev lantbruk här. Efter pensioneringen så byggde de ett hus nere vid stora vägen, som Elky AB äger i dag. Dottern Hanna och hennes man Gösta Andersson övertog då gården och hade marken bortarrenderad till Gunnar Cronvall som drev jordgubbsodling här i många år. När Hanna tragiskt omkom flyttade Gösta till lägenhet i Simrishamn, och då övertogs gården av deras dotter Catarina och hennes man Mats Nilsson, som i dag driver gården lyckat som hästgård. Marken är i dag bortarrenderad till Bertil Andersson Bästekille.

35 Werner Lindkvistas fruktodling

Här har vi en f.d. fruktodling som ägdes och drevs av Werner Lindkvist Svinaberga. Tomten köptes av den pensionerade sjökaptten Henriksson, som byggde detta hus, och som han och hans fru hade som sommarhus.

Efter att sjökapttenen dött, köptes huset på 70-talet av bröderna Liljegren. Efter deras död ärvdes huset av deras systrar Sonja Tyrsin, Louise Möller och Ann-Marie Jacobsson. De sålde huset sedan till Ingela och Henrik Breven Ystad någon gång 2006/2007. 2014 skilde sig Henrik och Ingela och Ingela är ensam ägare till huset idag

36 Erik Johans

Detta murade hus byggdes av Johan Håkansson.

Han var gift med Hanna Nilsson.

Hanna var dotter till skräddaren Nils Johansson, som också bodde i byn.

Johan var enligt uppgift son till en enbent skräddar som flyttade till Danmark.

Johan och Hanna var torpare och hade ett par kor och bodde ursprungligen i en långa där det legat ett uthus och ett garage. När nybygget var klart hyrdes det gamla ut några år. Huset köptes sedan av skräddaren August Johansson som drev skrädderi här fram till mitten av 20 talet, då huset köptes av Hilding Hult, som drev slakteri i huset.

Hult tillverkade framför allt korv, men även en del andra charkuterivaror som han åkte omkring och sålde i byarna.

Någon tid efter detta startades åter ett skrädderi här, av Assar Lundkvist.

Efter några år i detta hus, byggde Assar huset nere vid stora vägen mittemot Artur Månssons bensinmack, och sålde detta hus till Erik och Lisa Johansson, som bodde här i många år tillsammans med barnen Gerd, Bert, Ulla, och Gunnel.

Lisa arbetade förresten i bageriet också i många år.

Huset köptes av Johan Egghammar. Han köpte detta av Peter och Julia, som i sin tur köpte det av tidigare ägarna Erik och Lisa Johansson. 2017 köptes huset av Göran Rosenberg och hans dotter Vanna

37 Peter och Julias undantag.

Peter och Julia har uppfört ett sommar gäststuga hus också på Lisas strädde

38 Peter och Julias

Här i slutet på Lisas strädde ligger ett relativt nybyggt hus som i dag ägs av Peter Nilsson och Julia Ahlberg vilka båda jobbar på Ikea. Marken här tidigare var en liten fruktodling som ägdes av Gottfrid Esbjörnsson. De köpte huset 2003 av Hans Jörgen Hansson, som även byggde detsamma. Peter och Julia flyttade isär 2016 och idag är Peter ensam ägare till huset

39 Ernst Kyrkovaktmästares

Detta hus byggdes av Per Präst, när han och hushållerskan Kristina flyttade från gården. Enligt Kristina var det ett mycket fint hus, som enligt Kristina, som inte kunde prata riktigt rent sa att de skulle ha "silvevast med dultana"

(silvervask med guldkrantar)

Detta hus köptes 1955 av f.d. kyrkovaktmästare Ernst och Inga Persson, som flyttade hit i slutet av 50 talet tillsammans med sina barn Lar och Karin. Inga dog i tidig ålder och Ernst bodde ensam kvar i många år, men sålde så småningom huset till Konstnären Bo Fransson och Anette. I dag ägs huset av doktorerna Ola och Malin Häggström. Malin arbetar på Vårdcentralen i Brösarp och akuten i Kristianstad. Hon har också arbetat i tre omgångar som en av Rotarys jeepdoktorer i västra Kenya.

40 Teodor Pers

Jag tror att Teodor Persson byggde detta hus när sonen Gustav Persson övertog hans gård Österrike i Svinaberga. Teodor och hans fru bodde här i många år, och efter deras död, såldes huset till Arvid Andersson, som flyttade hit till Mellby från Bolen i Ravlunda, när hans son övertog hans gård. Arvid är avliden, men hans hustru bor kvar i huset.

Hon är mor till Gunilla Arvidsson.

41 Lundgrens

Här bodde rörläggare Stig Lundgren, tillsammans med hustrun Ella och sonen Jan-Rune.

När Stig avled sålde Ella huset och flyttade till Kivik.

Köpare till huset var Anders Alvarsson och hans fru Manuela.

De bodde i huset några år, och sålde det till ett par från Brösarp,

Som även de bodde här i några år. I dag är det sålt igen till ett yngre par som jag inte känner till.

42 Ivar Månsson

Här bodde Ivar Månsson, i alla år under min uppväxttid i Mellby.

Han var en snäll och i mina ögon en ganska intelligent person. Han var kanske inte direkt beläst, det vet jag inte, men han hade alltid svar på våra frågor. Om det var sant alla gånger, det fick jag aldrig reda på.

Jag minns en gång, vi satt alltid på stenarna framför huset utmed vägen och skrev upp bilnummer.

Det var jag och Sven-Erik, som gjorde det. Ivar hade väldigt fina röda saftiga körsbär inne i sin trädgård, och de lockade Sven och mig, men vi ville inte stjäla dem, utan vi bestämde oss för att gå in och fråga Ivar om lov att smaka på dessa bär. Vi hann dock inte att fråga om lov förrän vi hörde en kraftig smäll som kom utifrån vägen. Vi sprang ut och såg en vespa ligga på stenarna där vi suttit och en man låg ute på vägen. Sven och jag gick med mycket darriga ben och hämtade våra cyklar och begav oss snabbt hem.

Mannen som kört in i Ivars stenpelare med sin vespa, omkom tyvärr.

Efter Ivar, s död köptes huset av en utlänning som bl.a. slaktade får här.

Han bodde här i några år, och sålde sedan huset till Rickard och Mette, som äger och bor här i dag tillsammans med sina barn. Husets fönster har faktiskt Rickard själv gjort.

43 Hvitlocks (Anny och Per-Erik)

Detta hus byggdes av en man som hette Hvitlock. Huset såldes sedan till Per-Erik och Anny Andersson som bodde här tillsammans barnen Bengt och Marianne. Bengt gifte sig med Gull-Britt som var frisör och kom från Vallby. De byggde hus i Nyhem i Vik, de fick aldrig några barn. Marianne gifte sig med Anders Eklund, och fick dottern Jennie. De flyttade först till Malmö, sedan till Attusa. Därefter byggde ett hus på Agdelund i Kivik. De skilde sig och Marianne flyttade till Simrishamn där hon fick sällskap med musikern Per.

Anny bodde kvar i huset efter Per-Erik, s död.

Efter en tid var Manne Rask husvill och flyttade hit till Anny. Först bodde han ute i undantaget, men flyttade så småningom in i huset till Anny.

De bodde kvar här tillsammans i många år, Anny bodde kvar i några år till efter Manne, s dö, men hon flyttade så småningom in till lägenhet i Simrishamn.

Anny dog 2012. Huset köptes av Marie Blixt 2010

44 Brinks

Detta hus byggde Emfrid Brink, vid sin pensionering och när svärsonen Artur övertog hans rörelse.

Här bodde Emfrid och Anna i många år. De sålde sedan huset till ett äldre par, som jag tror hette Abrahamsson.

De sålde sedan huset vidare till Ove och Greta Nilsson, som flyttade hit ifrån Malmö.

De bodde kvar i huset i många år, men flyttade så småningom till lägenhet i Kivik.

Deras sista år tillbringade de på äldreboendet Solgläntan i Kivik

De sålde då huset till Andreas och Kitty, som bor kvar här än i dag tillsammans med sina barn. Olivia är en mycket framstående juniorsimmerska och tävlar bl.a i SM

45 Nya Mellby skola

Nu har vi kommit fram till den sk. Kallade nya skolan i Mellby.

Denna skola byggdes på mark inköpt av Emfrid Brink till ett pris av 70 öre kvadratmeter. Skolan byggdes av byggmästare O Mårtensson från S:t Olof Den togs i bruk i oktober 1936, och kostade färdigställd 33002 kr

Sidan om skolan ligger lärarbostäderna. Kostnaden för dessa var 28281 kr Då fanns det två lärare som bodde i dessa lägenheter.

Den onde och den gode.

Den onde var Oskar Julius Persson. Han var sträng, så han blev nog inte förvånad om han fick höra att jag kallade honom för den onde.

Den gode var Erik Jönsson, som var en snäll och mjuk lärare som alla elever tyckte om, men om han blev arg, så blev han det med råge, men det hände sällan och när det hände var det nog med all rätt. På ovanvåningen hyrde Erik och Ester Andersson och deras söner Sven-Erik och Lars-Ingvar "Svenne Berka" och "Lille Lasse"

När jag gick i denna skola så gick 1 och 2 klass på andra våningen. Där var Daisy Myrup fröken. Innan henne, så var Erik Jönssons fru Klara Jönsson fröken där.

Det berättades att en gång när några pojkar hade lyft på några flickors klänningar, så gick flickorna och skvallrade för fröken Jönsson.

Hon lovade att ta itu med pojkarna.

Så nästa dag, hade hon spänt en lina framför katedern, hängt upp ett av sina stora rosa underbyxor, och uppmanade nu att alla pojkar som ville titta på ett par underbyxor kunde titta här på hennes och låta flickornas vara i fred.

I klassrummet till höger här ifrån räknat gick 3 och 4 klassarna, och där var Oskar Julius Persson lärare. I det klassrummet delades det ut många lusingar, och de elever som aldrig fått sig nån åthutning där inne är nog lätt räknade.

I klassrummet till vänster gick 5 och 6 klasser, och där var Erik Jönsson lärare. Efter att Erik Jönsson pensionerat sig kom Bengt Lindberg och övertog undervisningen i dessa klasser

I källaren till höger var träslöjd, och där var Erik Jönsson slöjdlärare.

I källaren till vänster var först skolkök och sedan syslöjd.

Skolköksutbildningen flyttades senare till Rörums skola.

I källaren fanns även ett badrum, som innehöll ett stort badkar och tio små badkar. Här var Edit Svensson tvätterska. Edit var hushållerska till smeden Edvin Svensson som hade sin smedja uppe i byn.

46 Artur Månssons Diverseaffär

Här startade Emfrid och Anna Brink diversehandel.

Emfrid började 1935 med att köpa upp och sälja ägg, och fodervaror, och utökade rörelsen med livsmedel.

Förutom livsmedel, sålde de bl.a. fotogen och rödsprit också.

På ålderns höst, så byggde Emfrid huset här vid sidan, och svärsonen Artur och dottern Annie övertog 1949 rörelsen.

Artur byggde till huset och vid sidan om livsmedelsaffären drev han cyckelförsäljning och cykelreparationer. Han sålde även bensin av märket Carltext, som sedermera bytte namn till Texaco. En mjölkaffär fanns i källaren, som försåg byns befolkning med färsk källarkall mjölk.

Det var barnens uppgift att gå till mjölkaffären och hämta en kanna mjölk.

Detta gjordes tillsammans varje dag.

Jag kan minnas än i dag smaken av den kalla mjölken som vi drack direkt ur kannan när vi gick hem genom sträddet.

Artur lade ner affärsrörelsen 1968, men fortsatte med bensinförsäljningen fram till 1976, då även den rörelsen lades ner

Artur och Annie sålde huset till Egon och Elsa Ask, och köpte ett hus i Vik.

Egon och Elsa Ask bodde här ett tiotal år tillsammans med sonen Bengt.

De sålde sedan huset till Ebmar.

Här startade han tillsammans med dottern Louise Krukmakargården, som Louise tog över själv efter Ebmar, s död, och som hon äger den än i dag.

Krukmakargården är dock till salu i dag.

Emfrid och Anna Brink startade diversehandel.

Emfrid började 1935 med att köpa upp och sälja ägg, och fodervaror, och utökade rörelsen med livsmedel.

Förutom livsmedel, sålde de också bl.a. fotogen och rödsprit.

På ålderns höst, så byggde Emfrid ett hus vid sidan av affären, och svärsonen Artur och dottern Annie övertog 1949 rörelsen.

Artur byggde till huset och vid sidan om livsmedelsaffären drev han cyckelförsäljning och cykelreparationer. Han byggde även macken och skrev avtal med Caltex, som sedermera bytte namn till Texaco. De sålde även mjölk i källaren, som försåg byns befolkning med färsk källarkall mjölk.

Bensinmacken som låg ut till stora vägen var en mycket välbesökt mack, och efter något år byggde Arthur till en liten kiosk vid sidan om, där han sålde glass, godis, tidningar, och diverse biltillbehör såsom trassel, bilvax oljor m.m.

Det fanns även en automat som sålde oljeblandad bensin till mopeder. Där stoppade man i en krona, sen fick man pumpa tills en klocka plingade, och sen var det bara ett tanka mopeden. För en krona fick man en liter bensin.

Han hade även en godisautomat, och vid den blev det en samlingsplats för byns alla ungdomar. Mopeder, cyklar, och bilar trängdes på den lilla gården, nästan alla dagar i veckan, men mest lördag och söndag, då var gården det fullbelagd.

1968 fanns det 87, 92 och 94 oktanic bensin och den kostade då 0,87 öre/lit.

Artur lade ner affärsrörelsen 1968, men fortsatte med bensinförsäljningen fram till 1976, då lade även byns enda bensinmack ner.

47 Wiking Hjelms

Detta hus ritades och byggdes av byggmästare O Mårtensson i S:t Olof 1928 – 29 för handlare Gustav Larsson, s räkning. Gustav Larsson var han drev lanthandeln uppe i byn. När ritningen var klar, skulle Gustav och Johanna ge sitt godkännande till bygget, ville Johanna göra en del ändringar på ritningen. Mårtensson skrev då i brev tillbaka till Larsson, s att han var väldigt tveksam till som han skrev, "fruens önskemål".

Men när huset stod klart, blev det ändå som "fruen" Johanna ville ha det.

Ekenstam från Kivik anlade trädgården och listan på träd och buskar är lång
Frukträden kostade mellan 1:25 och 2:50 kr styck.

400 buxbom plantor kostade 16: -

Än i dag finns många av träden, häckarna och så kallade luthäckarna kvar.

Gustav, s dotter Ruth och hennes man Wiking Hjelm övertog huset efter Gustav, s och Johanna, s död.

I dag ägs huset av deras dotter Marianne, och hennes man Jörgen Dolby, som har haft det mest som sommarhus tillsammans med deras döttrar Pia och Viveka.

48 M.M (EmEm) och Maria

Till detta huset flyttade Mårten Åkesson när han sålt sin gård som ligger mitt emot Mellby mejeri till Ernst Brink. Senare flyttade Maria Månsson tillsammans med sin son Manne in i huset och bodde sedan här i många år.

Här bodde även Kjell Lindblad, och hans syster Kerstin Rosita

De var barnbarn till Maria, och de bodde här under hela sin barndom.

En bror till Kjell och Rosita, Knut, bodde hos Ernst Brink.

Manne hade stora problem med sina höfter och gick väldigt dåligt. Han hade därför en överbyggd trehjulamped som han tog sig fram med, och som jag tyckte på den tiden, såg häftig ut.

Manne bodde kvar i huset efter Maria, s dö i några år, och sedan såldes huset till Jan ??, som ägde huset i några år, för att sedan sälja det vidare till Bengt Larsson, som äger det i dag och har det som sommarhus.

49 Skräddaren

Detta huset byggde skräddaren Assar Lundkvist. Han bodde tidigare uppe i sträddet där han bedrev skrädderi. Han bodde här med sin fru och sina barn Sven, Gunilla och ??

Han sålde huset till Arne Persson som äger huset i dag.

Arne äger även fuktodlingen på höger sida efter skolan.

50 Emma Åga

Här inne bodde en tant som jag inte vet så mycket om. Hon kallades Emma Åga, och det enda minnet av henne jag har, är när jag, Pelle och Göte skulle tjäna några pengar extra, då gick vi och sjöng maj. När vi kom till henne blev vi så till den milda grad utskällda. Vi sjöng bra, sa hon men vi skulle haft spilleverket med oss, så hon gav minsann inga pengar till fuskare.

Efter hennes död köptes huset av Ingeborg Persson som bodde här i några år, för att sedan sälja det vidare till ???. I dag ägs huset av personer som jag inte känner till. Det enda jag vet är att de arbetar på Ikea.

51 Rosenkvistas

På min tid när jag var liten bodde här en målare som hette Sigvard Karlsson. Han målade, tapetserade, och var en väldigt duktig yrkesman. Var han på gott humör hände det att han sjöng och spelade gitarr för sina kunder. Jag minns att han hade en väldigt fin röst. För han sjöng en gång för mig.

Han flyttade senare till Vitaby och då sålde han huset till Håkan och Ida Rosenkvist. Paret Rosenkvist bodde i huset i många år, och när de dog tog dottern Henny över huset.

Jag vet inte om detta är riktigt sant, men det berättades i alla fall, att en dag när Håkan inte fick i gång sin bil, gick han in och hämtade Ida och Henny, som fick gå ut och skjuta på bilen så den kom ut ur garaget. Fick man bara ut bilen så är det nerförsbacke ner mot vägen, så där kunde man rulla i gång bilen. Nu bar det sig inte bättre, utan när damerna fick bilen på rullning så fanns inte Håkan inne i bilen utan han hjälpte också till att putta på, så bilen rullade för egen maskin, ner om backen, över stora vägen och in i vägräcket. Som tur var kom ingen bil på vägen, för då hade det nog blivit större plåtskador på bilen, nu blev bara frampartiet lite tilltyglat.

Henny bodde här tills hon inte klarade det längre utan flyttade då till

Skönadalshemmet i Simrishamn

Hon sålde då huset till två flygare, som bodde kvar här i något år. De sålde därefter huset till Ove och ?.

I dag ägs huset av Svante Oledahl m fru

52 Inga och Gösta Andersson

Detta huset byggde Gösta och Inga Andersson. Här bodde även barnen Alf-Göran, tvillingarna Kent och Gert, samt dottern Iréne. Jag gick ofta och lekte med tvillingarna, och ibland fick Iréne också vara med. Vi hade alltid något att hitta på.

På Vintrarna körde vi skidor, och på somrarna spelade vi fotboll.

Gösta är avliden och Inga bodde kvar i huset en lång tid, men flyttade så småningom till Solgläntan i Kivik.

53 Anders och Emmas

I detta hus bodde syskonen Anders och Emma Persson, som jag tyvärr inte vet mycket om.

På vintrarna var vi väldigt uppretade på Anders, för när vi åkte kälke här i sträddet, så här utanför deras så pumpa deras stupränna ut vatten på stigen som frös till is, och gav våra kälkar extra gas, lagom innan svängen. Anders bruka tömma deras asklåda på isen, och som vi trodde, bara

för att göra oss barn besvikna. Det vi inte förrän långt senare då jag förstod att det var jättegulligt och gå här, framför allt i tofflor som Anders alltid var klädd i, så det var nog inte så trevligt.

De sålde huset till en fröken som hette Alma Andersson, som bodde här i några år. Hon sålde huset till Erik Hedlund som hade det som sommarhus i många år, men med vacklande hälsa sålde han det till Gunnar Widén med fru, som har detta som sommarbostad än i dag.

54 Fattighuset

Fattighuset ägdes av kommunen. Fattigstugorna låg ofta i närheten av kyrkan i byn, då prästen och klockaren ordnade med mat för de fattiga och utsatta i församlingen. Fattighusen var oftast byggda i trä, men Mellby fattighus har alltid varit i sten.

Nära kyrkan låg också den boden där mat och annat materiel lämnades, som utdelades till de behövande. En tiondel av skörd och slakt skulle lämnas till kyrkan för kungens räkning, prästens liv samt för de fattigas behov. En stor del av tiondelen skulle vidareändas uppåt inom kyrkans organisation, så det var nog endast en liten bråkdel, som kom till de fattiga.

Alla som svalt fick inte plats i fattigstugan, de år då det var missväxt på åkrarna, vilket gjorde att svälten stod för dörren. På somrarna fick de som bodde här samla bär, växter, svamp, örter och snarade en och annan harpalt, för att äta vad naturen gav. Vintertid var det endast fattigstugan samt tiggeri som gällde. De boende i fattigstugan fick känna av sin ynkedom och kunde förnedras å det grövsta. "Det är minsann inget latmangöra att bo på fattistöva". Fattighjonen skulle försöka att bidra med vad de kunde och skulle ut ur huset på morgonen för att söka något dagsverke. Ibland hade fattigstugan en ko eller get och de fick lite mjölk, men ibland hände det att de gamla och orkeslösa svalt ihjäl och dog av vanvård.

De tidigaste fattighusen hade ofta endast ett stort rum i bottenvåningen samt ett rum på vinden för den som var föreståndare, vilket kunde vara ett annat fattighjon. I stora rummet fanns en stor vedeldad spis där man även kunde baka. Det var enda värmekällan. Vid ena långsidan fanns sängar för män och vid andra långsidan för kvinnor. När det fanns många personer vintertid i fattigstugan, så låg man två och två i slaferna och skavfötters. Det fanns inget eget utrymme, man kanske bara hade en plats vid sängen för sina ladder. Under sin tilltufsade kuddhög av gamla paltor förvarade de sina få ägodelar, samt brödbitar och mat som de sparat undan. Nöden är uppfinningarnas moder och fattighjonet hade inget eget skåp. Råttorna hittade alltid matresterna och runt matplatsen kröp alltid små möss. Loppor och löss fanns det gott om. Någon gång tog man en björkkvast eller piassavakvast och sopade golvet. Runt spisen var det trångt, då många ville få värme och andas av matlukten. Vid jultid kom kanske någon piga eller dräng från de större gårdarna med lite julgotter. Om personen var helt sängliggandes, hjälptes han upp av de andra, men var annars hänvisad till en sovplats i hörnet tillsammans med de galna, senila och idioterna. Fanns det ingen möjlighet att ta hand om de efterblivna stackarna, så sändes de i vagn till lasarettet, där de fåniga kunde hållas fastkedjade. Där fanns de

vansinniga, uslingarna och de med stort raseri inombords, som behandlades med tvång, svält och isiga bad. De sista fattighjon som bodde här, var på 1920 talet och var två gamla gummor.

Den ena hette Anna och kom från Tångdala, och den andra hette Kerstin och kom från Åkarp. De hade båda varit s.k. "jungfruer" och arbetat hos olika lantbrukare i trakten

De fick vars en tia i pension i månaden av kommunen, och dessa stoppade de omsorgsfullt in i en psalmbok, där de förvarades.

En liten slant extra kunde de tjäna ibland. Kerstin stickade vantar till skogsarbetarna och Anna klippte trasor och vävde mattor

55 Killan och Kyrkestigen

Här har vi en killa som byborna hämtade sitt dricksvatten ur.

Och här uppför denna stentrapp går en stig rakt upp, som kommer upp på Lisas Strädde. Detta var en stig som folk från Kivik och Skogsdala använde när de gick till högmässa i kyrkan på söndagarna.

Tyvärr ligger den på privat mark, så den har blivit avstängd, och får inte användas längre.

56 Anna Gustavas

Här bodde en skomakare som hette Mårten Svensson med sin syster Else.

Han lagade skor och seldon, men på ålderns höst gick över och tillverkade hornskeदार. Han kallades därför för Mårten Horn.

Johanna med dotter Anna Gustavsson bodde sedan i huset i många år, och efter Annas död köpte Margareta Josefsson huset och har det som sommarbostad än i dag.

57 Arthur Bengtsson

Detta lilla hus ägdes av Arthur Bengtsson, hans dotter Daisy Josefsson och hennes man Josef.

Efter deras död har Daisy, s dotter Margareta tagit över fastigheten.

58 Sigfrid Joháns

Detta hus ägdes av Johan Andersson.

Det övertogs så småningom av sonen Sigfrid Johansson och hans fru Karin.

Sedan har det varit två andra ägare, som jag inte kan namnen på, för att i dag ägs huset av Anita Larsson.

59 Fribergs

Här bodde Johanna och Alfred Friberg.

Johanna var kokerska och var ofta ute och lagade mat på stora gillen.

Hugo och Asta Friberg övertog huset och bodde här tillsammans med sina döttrar Ann-Christin och Rose-Marie. Jag var ofta här och spelade Svarte Petter med Ann-Christin när jag var liten. Hon och jag gick i samma klass, men de flyttade när hon

gick i andra klass. Då köptes huset av Emma Andersson, Catarina Nilsson, s farmor. Sedan såldes huset till Garderyd, en stockholmare, som hade detta som sommarhus, som sedan sålde det vidare till Bengt Persson, som sedan sålde det till ett danskt par, som äger det i dag.

60 Per Holmas. Thulins

Här har vi kommit fram till det ställe där Per Holms hus låg.

Per Holm drev skrädveri tillsammans med sin hustru Kristina.

Dom arbetade tillsammans och sydde endast herrkläder.

När Holms dött, köptes fastigheten av Emil Olsson, som han i sin tur hyrde ut.

Huset hyrdes av en gubbe som hette Thulin.

En något märklig gubbe, som oftast gick över sträddet och in till Emil för att uträtta dagsverke, när han saknade mat och pengar.

Han var lite mystisk i barnens ögon. Han hade stora flaskor med snus i.

Fönstren var fulla med spindelväv, och så luktade det alltid rökt fläsk inne hos honom.

Dom sa att han kunde trolla, och se in i framtiden. Sen sa han själv, Att han kunde stå på huvudet och grina med röven.

Han var heller inte så noga på det, för sidan om huset hade han ett utedass, och när han satt på detta hade han alltid dörren öppen, som vette ut mot sträddet, och kom det någon gående i sträddet så hälsade Thulin högt och ljudligt till han eller henne som kom gående i sträddet.

61 Amandas

Nu beger vi oss upp i Sträddet Denna del av byn var allmänt kallad "Gamla stan" och beboddes mest av arbetande folk. I detta hus, bodde en tant som hette Amanda Persson i många år. Hon bodde i föräldrahemmet. Hennes föräldrar var skraddare, men gick även ut som lantarbetare.

Hon var inte precis barnens vän, så det fick hon bittert erfara, för när taket reparerades och hon fick plåttak, så blev detta tak utsatt för ständigt stenkastning av barn som på ett eller annat sätt blivit utsatta för Amandas ilska.

Bakom huset ligger , som Amanda sa " Hajja".

Vad det är exakt vet jag inte, men allt tyder på att detta varit en marknadsplats, där både bönder, andra hantverkare och fiskare ifrån Kivik, samlats för att sälja eller byta varor.

Vid Amandas död, såldes huset till syskonen Ingrid och Anna-Lisa Lundbäck, som ägde huset i ett tiotal år, för att sedan sälja det vidare till Amerikanen David Mac Kinne, som i dag är gift med Gunilla Lawén.

62 Mellby vinodlingar, Sven-Erik Borglund

Detta hus byggde Jaan Zimmerman tillsammans med sin fru. De sålde huset till Sven-Erik Borglund, som planterade vinrankor på ägorna och driver i dag har vinodling.

63 Emil Olsson

I denna gård bodde Emil och Tilda Olsson

De drev denna gård med lantbruk i många år.

Gården stod sedan tom i många år, men köptes av Kerstin Ericsson, fru till Göran Sölcher som har renoverat och gjort en galleria.

64 Petterssons affär

Helge Pettersson som varit anställd i affärshuset A Nilsson i S:t Olof skulle öppna ny affär i Mellby. Ida och Helge Petersson köpte mark av Emil Olsson och lät bygga huset, och invigde sin nybyggda affär hösten 1935.

Då stod Helge, s nybyggda affär klar och invigd.

Med nya friska idéer och i sprittas nya lokaler blev detta snart byn, s och hela traktens ledande affär. I affären såldes manufaktur, porslin, specerier, mejeriprodukter, snus, tobak och t.o.m. bensin.

Dottern Inger föddes 1937.

1936 hade han ökat omsättningen och var snart uppe i enligt Pettersson 35 000: - det första året. Enligt Helge så kostade ett kilo bitsocker 39 öre, en burk ansjovis 75 öre en liter salt 5 öre och en burk skokräm 50 öre. Affären var även byns postombud i nitton år, med egen poststämpel. Postombudet drogs in när byn överfördes till Kiviks poststation 1964. Helge och Ida sålde rörelsen till Doris Nilsson och Rüttervall 1975, som drev affären vidare i 4 år, för att sedan lägga ner rörelsen.

Jag och min fru hyrde faktiskt här i ett års tid 1974-1975 då vi byggde vårt hus färdigt på Kivik.

1975 köpte Kerstin Bondesson huset. Hon inredde affärslokalen till galleri, och bodde här ett tiotal år, för att åter sälja det till Anders och Lena Lindblom, läkare och lärarinna från Malmö och som är äger fastigheten än idag.

65 Elna Kvistas

Här bodde Elna Kvista. Henne vet jag ingenting om, men fruktodlingen runt omkring huset drevs av Evald Håkansson i Tångdala.

En del familjer har hyrt här under tiden som de har byggt nya hus.

Jag vet att Emfrid och Anna Brink hyrde här under tiden deras hus byggdes. Alf-Göran och Britta Andersson, son till Inga och Gösta Andersson, bodde också här under tiden som deras hus byggde i Kivik.

Anders Olsson har ägt huset en kort tid också, då hyrde kantorn Ole Pedersson fastigheten.

I dag ägs fastigheten av Lars Camlin

66 Eklunds

Här bodde Maria Prästa, som var syster med Per Präst.

Det är Maria som gett namn åt sträddet.

Maria hade det inte så lätt många gånger, för hennes bror gjorde alltid narr och hånade henne.

Varför vet jag inte.

Det berättas i alla fall, att Per Präst och hans syster dog på samma gång, så för att spara lite begrovs de i en och samma grav.

Målarmästare Janne Eklund med sin fru Ann-Marie, köpte huset, och bodde här i många år tillsammans med sina barn Monica, Lisbeth, och Jan-Åke

Efter att Ann-Marie drabbats av sjukdom och kommit in på särskilt boende bodde Janne kvar i några år, och efter sin död övertog parets barn huset. De sålde så småningom huset som renoverades och såldes till Gerhard Net och Iris Van

67 Edvin Månsson

Här bodde Edvin och Hulda Månsson, med döttrarna Greta och Gun-Britt.

Efter Hulda, s död bodde Edvin kvar i huset i några år, men sålde det så småningom till Göran Hansson och Gunilla Arvidsson, som äger huset än i dag.

68 Lennart och Birgitta Eiback

Detta hus byggde Lennart och Birgitta Eiback. Marken som de byggde på ägdes tidigare av smen Edvin Svensson som hade en liten fruktodling där De äger och bor kvar i huset tillsammans med dottern Annika och hennes man Per Åström.

69 Tilda Per Nils

Detta hus byggde Per och Tilda Nilsson då de sålt sin gård i Åkarp.

Här bodde de tillsammans med sin blinda dotter Ester

Efter Per, s död bodde Tilda och Ester kvar här i huset.

Efter Tilda, s död bodde Ester kvar i huset i många år, men när hon blev för gammal och flyttade till äldreboende sålde hon huset till Daniel och Jane Andersson som bor här i dag tillsammans med sönerna Teddy och Charlie.

70 George Svensson

Detta hus byggde George och Anna Svensson.

När de flyttade till S:a Mellby, köpte de verkstaden av Erik och Malte. De bodde först några i den gamla smedjan, men byggde sedan detta hus. De bodde kvar här i några år, och när de flyttade sålde de huset till Gunnar och Anna-Maria Björkman.

De ägde huset i många år och när de flyttat till äldreboende såldes huset till Johan Bengtsson och Tina Diab som äger huset än i dag.

71

S Mellby repmek verkstad

Här drev Erik Månsson och Malte Svensson bil o mekanisk verkstad i många år.

Efter att Erik fått anställning på Kyl o Vent, och Malte fått anställning på Pripps i Stockholm såldes verkstaden till George Svensson, och drev den i ett tiotal år.

72 Frida Svens

Här bodde Smen Edvin Svenssons syster Frida.

Efter Fridas död flyttade Edvin in i huset, och bodde här i några år, för att flytta vidare till lägenhet i Kivik. Då övertog Edvins son Malte huset, som han renoverade och bodde kvar här fram till sin död.

Huset köptes då av paret Kalle och Ann Jondelius, som bodde i huset ett tiotal år, och sålde huset till Ulla

73 Amalias

Här bodde en tant som hette Amalia Johnsson, och som jag inte vet så mycket om. Jag vet att hon härstammade från Aspekulle gård i Rörum.

Huset köptes av Nils och Emmy Holmberg, som kom ifrån Bästekille backar. De sålde huset vidare till Anders Olsson, som ägde huset tillsammans med hans fästmö Kerstin. Anders dog under tragiska omständigheter, och Kerstin bodde kvar här i några år, men flyttade så småningom hem till Älmhult. Christian Bondesson köpte huset. Hansålde det efter några år till Ulf, som ägde det fram till 2021, då han sålde det till sin son.

74 Kvarteret Emil Ols

Hela detta kvarteret uppbyggdes av Inspiranda med början 2018. De första husen såldes och flyttades in 2019

75 Tomt nr 13

Detta hus ägs av en Stockholmsfamilj